

культура і життя

www.uaculture.com

№ 21 (4593) 23 травня, 2014 рік

Виходить із 7 жовтня 1923 р.



ЄДНІСТЬ У СЛОВАХ, ДУМКАХ І ДІЯХ

Вечір-реквієм, присвячений 70-річчю депортації кримських татар, відбувся у Національній опері України ім. Т. Г. Шевченка.

4

» СТОР.



ПРЕМ'ЄРИ НОВОЇ ВЕСНИ

Стало доброю традицією щовесни проводити в Києві Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону».

6

» СТОР.

СТЕЖКАМИ КОБЗАРЯ

Журналісти України напередодні 153-х роковин перепоховання праху Тараса Шевченка пройшли Черкащиною невідомими стежками Великого Кобзаря.



» СТОР.

5

«ЖИВИ В ІМ'Я ТОГО, ЩО ЗАПОВІЛИ ТОБІ ПРАЦЮРИ»

Гість редакції – український співак, поет і перекладач, заслужений артист України, заслужений діяч мистецтв України, ліквідатор аварії на ЧАЕС Віктор Женченко.



» СТОР.

7



Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине.

Тарас ШЕВЧЕНКО

» СТОР. 5, 10, 12, 15

Україна відзначила День Європи

«На спільних цінностях та інтересах необхідно далі будувати нову успішну модель співпраці між усіма європейськими державами», – під час святкування Дня Європи у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» перші особи держави та представники дипломатичного корпусу країн ЄС говорили про символічне місце та роль України в європейській родині.

«Цьогорічний Міжнародний фестиваль мистецтв, що проходить у рамках Дня Європи, сповнений талантів. У кожному з цих творів – частинка великої культури України. І найголовніше – цю культуру сьогодні тут творять діти. Вони прагнуть демонструвати свої вміння та таланти не лише в Україні, а й по всьому світу. І наша мета – зробити це можливим, – сказав міністр культури Євген



Нищук. – Сьогодні багато говорять про те, що значить Європа для України. Втім, варто говорити і про те, що таке Україна

для Європи. А Україна для Європи – це спільне майбутнє, це велике натхнення, джерело енергії та культури. Де-факто,

українці здавна демонструють приналежність до європейських народів. Але саме цього дня, у непростий для України час, варто ще раз наголосити – Українська держава понад усе цінує та поважає гідність і права кожного, але ми маємо і усвідомлювати – майбутнє країни залежить від кожного».

У заході взяли участь прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, в.о. міністр закордонних справ України Андрій Дециця, міністр культури України Євген Нищук, голова КМДА Володимир Бондаренко, міністр закордонних справ Швеції Карл Більдт, голова представництва ЄС в Україні Ян Томбінські, мер м. Рига (Латвія) Ніл Ушаков, дипломати посольств держав-членів ЄС, акредитованих в Україні.

День Європи є символічним днем народження Європейського Союзу і відзначається 9 травня. В Україні святковим днем вважається третя субота травня і його відзначають 12-й рік поспіль.

Пам'яті жертв політичних репресій

У Національному історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» відбулося щорічне урочисте вшанування пам'яті жертв політичних репресій 1937–1941 рр.

У заходах взяли участь в.о. Президента України, Голова Верховної Ради України Олександр Турчинов, прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк та члени уряду, голова КМДА Володимир Бондаренко, представники українських релігійних конфесій, дипломатичного корпусу, ветерани війни, сотні самооборони та широке коло громадськості.

«Кількість жертв великого терору комуністичного режиму, таємно похованих тут, складає десятки, сотні тисяч людей. Як «вороги народу» тут гинув цвіт нації – поети та письменники, науковці та художники, щоденно кати винищували сотні. І саме зараз Биківня для нас – символ, адже антиукраїнські сили і тепер, як і багато років тому, прагнуть перетворити на Биківню цілу Україну», – сказав під час меморіальних заходів у пам'ять жертв політичних репресій в Національному



історико-меморіальному заповіднику «Биківнянські могили» міністр культури Євген Нищук. – Роки забуття минули. Та українці у боргу і перед тими, хто лежить тут, і перед тими, хто викривав правду

про це місце. Українці мають борг пам'яті і пошани. Час повертати цей борг! Ми маємо зробити висновки з цих страшних уроків, донести всю правду наступним поколінням та докласти зусиль, аби не

допустити повторення таких злочинів проти людства».

Після офіційної частини біля Пам'ятного хреста на братській могилі жертв політичних репресій та польській частині меморіалу розпочалося траурне народне віче за участю дисидентів, громадських діячів, істориків.

Довідково

Биківня або Биківнянські могили – одне з найбільших місць поховання жертв політичних репресій 1937–1941 років. Розташоване за 1,5 км від колишнього селища Биківня на околиці Києва. Наприкінці 1980-х років було доведено, що в часи сталінських репресій на цьому місці знаходився об'єкт спеціального призначення НКВС і відбувалися масові захоронення розстріляних та закатованих громадян. Кількість жертв биківнянського поховання остаточно не встановлена, наводяться різні цифри – від 6 тис. до 225 тис. осіб. Дослідження продовжується. На цій території створено Національний історико-меморіальний заповідник «Биківнянські могили».

Віце-прем'єр привітав знавців української мови

«Любов до українського слова, плекання рідної культури, своїх витоків – це те, що об'єднає та зміцнить нашу країну», – зазначив віце-прем'єр-міністр України Олександр Сич у зверненні до організаторів, учасників та переможців Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, в якому щороку

беруть участь школярі, учні профтехосвітніх закладів, студенти.

Найвідоміший конкурс знавців української мови, яким опікується Ліга українських меценатів, учотирнадцяте пройшов в Україні та інших державах, де проживають українці, – Канаді, США, Австралії, Росії тощо. «Завдяки конкурсу щороку до українського слова

долучаються його численні шанувальники в Україні та за її межами. А переможці конкурсу, що плекають українські цінності, є нашою гордістю та уособленням майбутнього Української держави», – зазначив урядовець.

На думку віце-прем'єр-міністра, подібні масштабні системні проекти зараз дуже на часі, адже вони спрямовані

на підтримку українського слова, залучення широких кіл молоді до скарбів української духовності. «Конкурс сприяє всебічному розвитку української мови, піднесенню її престижу серед учнівської та студентської молоді, вихованню шанобливого ставлення до культури і традицій нашого народу», – підкреслив Олександр Сич.

Заявки на гранш Фонду культурного розмаїття

У Міністерстві культури України відбулось засідання Експертної групи з відбору проектних заявок на отримання фінансової допомоги від Міжнародного фонду культурного розмаїття.

За вимогами конкурсу, кожна країна – сторона Конвенції ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження може подати максимально чотири проектні заявки на отримання фінансової допомоги від МФКР (дві – від урядових структур та дві – від громадських організацій).

Серед 19 проектних заявок, які надішли до Мінкультури, Експертна

група більшістю голосів відібрала чотири заявки від України, а саме: «Різне здоров'я – рівні можливості» – культурно-освітній проект для людей із вадами зору (Міністерство культури України);

«Підвищення культурного рівня сприйняття важливості збереження та використання індустріальної спадщини для розвитку промислового туризму (у промислових і депресивних регіонах)» (Міністерство культури України);

«Запровадження інституціональної структури для збереження і розвитку культури кримських татар на основі Музею народної архітектури

та побуту у Львові» (благодійний фонд «Шевченківський гай»);

«Львівський літературний обмін – підвищення міжкультурного діалогу шляхом літературного обміну між Україною та країнами, які є культурною батьківщиною національних меншин, що проживають у м. Львів» (громадська організація «Форум видавців»).

При цьому основний відбір заявок проходитиме безпосередньо у секретаріаті ЮНЕСКО, результати якого будуть висвітлені на офіційному сайті Мінкультури.

КИЇВСЬКІ ШКОЛЯРІ – ПЕРЕМОЖЦІ КОНКУРСУ МОЛОДИХ ПІАНІСТІВ

У столиці Грузії Тбілісі відбувся VI Міжнародний конкурс молодих піаністів, в якому брали участь юні таланти з України, Грузії, Азербайджану, Вірменії, Литви, Латвії, Казахстану та Німеччини, всього 91 учасник. Нашу країну представляли учні Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені М. В. Лисенка, які показали наступні результати:

I категорія (молодша група) – Єгор Мезенцев (5 клас) – III премія; II категорія (середня група) – Рузана Богговська (6 клас) – I премія та Аліса Заїка (6 клас) – II премія; III категорія (старша група) – Микола Пушкарьов (10 клас) – III премія; VI категорія (фортепіанний ансамбль) – Рузана Богговська та Аліса Заїка (6 клас) – I премія.

Дипломи найкращих викладачів одержали педагоги цієї школи Т. В. Абаєва та І. М. Барінова.

На захист режисера Олега Сенцова

21 травня українські кінематографісти пікетували посольство РФ із вимогою звільнити режисера Олега Сенцова.

«Ніякої офіційної інформації немає. Тому ми звернулися до ФСБ Росії та ФСБ Криму, щоб вони надали роз'яснення: ну, затримали, але за що? Жодної офіційної відповіді немає. Є свідчення адвоката про те, що нібито якісь двоє заарештованих раніше дали свідчення проти Олега Сенцова. Хоча мені важко собі уявити кінорежисера О. Сенцова, щоб він організував щось злочинне, ворожі акції. Я сподіваюся, що ФСБ розбереться швидко, але хочеться, щоб дали якусь інформацію. У людини сім'я, вони переживають», – заявив голова Національної спілки кінематографістів України Сергій Тримбач.

Раніше Міністерство культури України заявляло, що звинувачення українського режисера та сценариста Олега Сенцова

у тероризмі безпідставні і висловило занепокоєння тим, що 11 травня 2014 року його було затримано співробітниками Федеральної служби безпеки Російської Федерації в місті Сімферополь. «Міністерство культури висловлює рішучий протест проти затримання українських громадян Федеральною службою безпеки Російської Федерації та порушення їхніх конституційних прав, – говориться у заяві. – Сподіваємося на якнайшвидше вирішення питання щодо звільнення Олега Сенцова. Відповідні листи від Міністерства культури України вже направлено у ряд міжнародних організацій з прав людини».

Спілка кінематографістів і професійних кінематографічних організацій та об'єднань Росії також вимагає від Федеральної служби безпеки негайного звільнення кінорежисера Олега Сенцова. Про це йдеться у зверненні голови Кіноспілки Андрія Прошкіна.

Інф «КіЖ»

У Києві створять Кримський дім

Відповідне розпорядження було ухвалено на виїзному засіданні уряду у Вінниці у дні 70-років депортації кримськотатарського народу.

Кримський дім стане головним політичним, громадським, інформаційним, освітнім, науковим та культурним центром для всіх національних меншин та корінних народів Криму, осередком взаємодії громадянського суспільства та держави, а також – центром політичного спротиву окупації.

«Створення такого дому – дуже важливий крок для всіх, хто в нинішніх умовах

опинився поза межами рідної домівки, всіх, хто проживав на території сонячного Криму. Люди зараз розкидані – від Львова до Херсона. Тож цей дім може стати місцем, де можна скоординувати свої дії. Це буде не просто Кримський дім – я б його назвав ще будинком примирення. Це буде той прихисток, в якому люди знайдуть мир, зможуть відчувати себе, як вдома», – сказав міністр культури Євген Нищук.

У стінах Кримського дому відбуватимуться наукові конференції, культурологічні заходи та численні мистецькі

виставки. Приділятиметься увага релігійним організаціям та національним меншинам.

Розміститься Кримський дім у Києві в будівлі по вул. Суворова, 9, яка буде передана з відання Академії аграрних наук до сфери управління Міністерства культури.

Кошти для забезпечення функціонування Кримського дому та проведення ремонту його будівлі і приміщень надаватимуться за рахунок внесення змін до розпису Державного бюджету України на 2014 рік та під час підготовки проектів Державного бюджету України на наступні роки.

Прес-служба Мінкультури

Львів'яни гастролювали в Польщі

На теренах Вармінсько-Мазурського воєводства Республіки Польща у містах Оструда, Ольштин та Ельблонг відбулися гастролі Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької.

В Ельблонгському театрі імені Александра Севрука та в Ольштинському театрі імені Стефана Ярача львів'яни показали виставу «Небилиці про Івана...» за кіносценарієм Івана Миколайчука, режисер-постановник Вадим Сікорський. А в амфітеатрі м. Оструда шанувальники Мельпомени подивилися композицію за поемою Тараса Шевченка «Катерина» (режисер Богдан Ревкевич) та виставу-жарт «Тільки у Львові – Бум, Пім, Пім» – автор та режисер-постановник Вадим Сікорський.

Під час гастролей відбулися зустрічі з керівниками закладів культури та представниками влади Оструди, Ольштина і Ельблонга й перемовини щодо подальшої співпраці.

Українську делегацію представляв директор Департаменту мистецтв та навчальних закладів Міністерства культури України Павло Білаш та генеральний



директор Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької Андрій Мацяк.

На українському фольклорному фестивалі в м. Кентшині відбулась зустріч із генеральним консулом України в Гданську Мироном Янківим та головою Ольштинського відділення Об'єднання українців у Польщі Степаном Мігусом. Проведено зустріч із директором української школи у Гурові-Іловецькому Олею Сич, досягнуто домовленості про

налагодження співробітництва цього навчального закладу з музичними школами-інтернатами, які знаходяться у підпорядкуванні Міністерства культури України.

Гастрольний тур пройшов за підтримки та ініціативи острудського старости Володимира Бродюка.

Виручені кошти від благодійних квитків надійдуть для допомоги дітям, чії батьки загинули на Євромайдані під час Революції гідності.

Пам'ятник Сагайдачному змінив адресу

Пам'ятник кошовому отаману Петру Сагайдачному, знесений за наказом самопроголошеної влади анексованого Севастополя, встановлять у Харкові.

Керівник міста Геннадій Кернес у своєму листі до «влади» Севастополя

повідомив, що харків'яни знайдуть у своєму місті гідне місце для такого монумента. Пам'ятник, разом зі стелою на честь десятиліття українського флоту, відправили з Криму на материк.

У Харківській міськраді вирішують технічні та юридичні моменти, після чого

кримські пам'ятники будуть встановлені. За словами відповідального секретаря місцевої топонімічної комісії Олексія Хорошковатого, харків'яни їх побачать на постаментах через два місяці.

Восьмиметрова бронзова скульптура Петра Сагайдачного, виконана Володимиром Луцаком у 2008 році, була знесена з постаменту в Севастополі 25 квітня цього року.

АНОНСИ

23 травня у Херсоні перед кіноконцертним залом «Ювілейний» відбудеться Міжнародний рок-фестиваль «кРок у майбутнє». В ньому беруть участь 6 колективів – 4 українські та 2 іноземні: Yansen Kukarsen (Херсон, Україна); Defiant (Запоріжжя, Україна), Cherry Merry (Миколаїв, Україна), Megamass (Київ, Україна), Ibridoma (Італія), «Terrana Band» (США, Італія). Всі колективи працюватимуть без гонорарів.

До 25 травня Антін Мухарський, Український Культурний Фронт та Центр сучасного мистецтва М17 представляють проект 50 найкращих фото Майдану – подарунок України світовим музеям та приватним колекціям. Ці роботи були відібрані серед понад 4000 знімків від 147 фотографів шляхом громадського голосування. Незабаром експозиція розпочне своє турне Україною, а згодом і світом.

До 28 травня у Національному музеї Тараса Шевченка (м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 12) триває мистецька акція «Гра квест «Карта Шевченкових пригод» з нагоди відзначення 200-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. Її мета – популяризація творчості Великого Кобзаря серед дитячої аудиторії, впровадження інновацій у розвиток музейно-просвітницького комплексу «Музей Тараса Шевченка».

31 травня – 1 червня «Видавництво Старого Лева» (Львів) запрошує відсвяткувати 100-річчя від дня народження Туве Янссон разом із Мумі-тролями. Під час Гостини малята зможуть побавитися у Хатинці Мумі-троля, побувати на цікавих майстер-класах від художників, авторів та друзів Старого Лева, побавитися у саду на зеленій травичці...

У ЛУЦЬКУ РОЗГОРНУЛИ НАЙБІЛЬШИЙ ПРАПОР УКРАЇНИ

На Замковій площі міста, що біля замку Любарта, на знак єднання Сходу та Заходу України молодь розгорнула державний прапор площею 2400 квадратних метрів. Акцію організувала місцева обласна молодіжна організація «Батьківщина молода». Чимало присутніх прийшли у вишиванках та з прапорами України.

За словами радника Президента України з молодіжних питань Івана Крулька, до Дня Незалежності України 2012 року цей прапор був розгорнутий в Києві біля університету імені Тараса Шевченка. Подію занесли в книгу рекордів Гіннеса, як найбільший прапор України в світі. А цього року стяг-рекордсмен вже розгортали у Львові, наступною точкою стане Південь України – Миколаїв, Одеса, Херсон – і завершити його розгортання планується у східних областях.



НОВИНИ

ПОСЛИ ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ
З МАЙДАНОМ

У музеї «Духовні скарби України» Надзвичайні і Повноважні Посли європейських країн зустрілися з лідерами Майдану. Прийом був приурочений до Днів Європи в Україні, організований Громадською радою Майдану та Європейською економічною палатою торгівлі, комерції та промисловості України.



– Ми хочемо жити у вільній європейській державі, – сказала Ольга Богомолець, лікар, громадський діяч. – Я щойно повернулася зі сходу України. Всі люди прагнуть миру, спокою і стабільності.

Проникливо й переконливо звучав виступ Голди Виноградської, патріотки, відомої дизайнерки, котра в грудні 2013 року зробила на сцені Майдану показ моделей жіночого одягу, який представляли прості жінки з Майдану. А ще закликала зі сцени сміливих чоловіків не відступати, йти вперед і змінювати країну на краще.

Учасники заходу ознайомилися з унікальною виставкою картин і скульптур провідних українських і закордонних художників, скульпторів, фотографів на тему миру та єднання України. Свої роботи представили: Микола Зноба, Ігор Гайдай, Борис



Егизарян, Владислав Шерешевський, Дарія Марченко, Юрій Соломко, Матвій Вайсберг, Юрій Вакулєнко, Олексій Владимиров та інші творчі особистості. Зарубіжні гості мали можливість переконатись, що Майдан – це не радикальні сили, як це висвітлюють російські ЗМІ, а люди з європейськими цінностями, яким ідеологія нацизму і фашизму є чужою, і що Україна – країна високої культури та великих талантів.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки



Єдність у словах, думках і діях

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

У Національній опері України імені Т. Г. Шевченка відбувся вечір-реквієм, присвячений 70-річчю депортації кримських татар.

На вшануванні виступили лідер кримських татар Мустафа Джемілев, прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, єврокомісар Штефан Фюле та Верховний комісар ОБСЄ з питань національних меншин Астрід Торс.

У своїх промовах усі виступували жаль щодо неможливості цілого народу відзначити цю дату на своїй батьківщині.

Мустафа Джемілев зазначив: зараз окупанти та їхні поплічники роблять ставку на розкол кримських татар та виділення з їхнього числа певної «5-ї колони», яку потім виставлятимуть у ролі представників усього народу. Саме так із татарами чинила і радянська влада.

У свою чергу комісар Євросоюзу з питань розширення і європейської політики сусідства Штефан Фюле назвав «трагедією і соромом» те, що зараз, у XXI столітті, коли кримські татари повернулися на свою землю, їхні права знову порушуються, їх залякують і змушують приймати громадянство іншої країни.

Напередодні Штефан Фюле заявив, що Європейський Союз не визнає анексії і не забуде про кримських татар.

Глава уряду звернувся до присутніх кримськотатарською мовою: «Хошкельдинес



На вечорі-реквіємі

кахраман кримтатар миллекинін темсильджилері» («Вітаю вас, представники героїчного кримськотатарського народу»).

Арсеній Яценюк підкреслив, що 70-а річниця депортації кримських татар припала на той час, коли «спільна Батьківщина українців і кримських татар окупована».

Він зазначив, що після «жахливої радянської депортації кримських татар у когось була зневіра, хтось не сподівався повернутися на свою землю. Але віра великого народу, його переконання і сила дали можливість не тільки повернутися в рідний Крим, а й зберегти свій народ, свою мову і майбутнє для кримських татар».

«І сьогодні ми віримо і знаємо, що нам не треба буде чекати 40 років, щоб кримськотатарський і український народи сказали – це наша Батьківщина, це наша земля, і ніхто ніколи Крим у нас не відбере», – сказав глава уряду.

«Гордо заявляю, що український і кримськотатарський народ – це братні народи, вони були, є і будуть братами. Ми разом боролися за нашу свободу. Ця боротьба ніколи не була простою і не буде. Це велика плата, але це боротьба за майбутнє наших дітей і нашої країни. Ми виборемо це майбутнє у нашому спільному поході, тому що ми з вами на світлій стороні, ми з вами на стороні добра», – наголосив Арсеній Яценюк. Глава уряду нагадав, що парламент України визнав кримських татар корінним народом Криму і підтримав Декларацію ООН про права корінних народів. В уряді створено інститут уповноваженого з питань національних меншин, підписано указ Президента, яким 18 травня оголошено Днем боротьби за права кримськотатарського народу. «І кожного року ми будемо разом зустрічатися і

казати, що ми виборили свободу для кримськотатарського народу і для України».

Арсеній Яценюк також нагадав, що уряд України ухвалив розпорядження про створення в Києві Кримського дому: «Ми разом із вами йти мемо далі нашим спільним поступом до європейської єдиної унітарної країни, де Крим є і буде частиною Української держави».

На сцені Національної опери виступили народні артисти України, відомі українські та кримськотатарські виконавці. Серед них – народна артистка України Ада Роговцева та акторка Катерина Степанкова, народний артист України Олексій Богданович, кримськотатарські та українські виконавці – Джамала, дует «Сестри Тельнюк», Арсен Мірзоян, Ленара Османова та Едіп Асанов. Академічне виконання в програмі вечора забезпечили Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г. Г. Верьовки та Академічна чоловіча хорова капела ім. Л. М. Ревуцького.

У рамках вечора презентували самобутню кримськотатарську культуру та знаний автентичний танок «Хайтарма» («Повернення»). На екрані демонстрували архівні відео та фотоматеріали про депортацію кримськотатарського та інших народів.

Захід відбувся за підтримки Міністерства культури України, Міністерства соціальної політики України, Меджлісу кримськотатарського народу та ГО «Земляцтво кримських татар в місті Києві».

Бібліотека під відкритим небом

Українська бібліотечна асоціація (УБА) спільно з Гете-інститутом в Україні до Дня Європи провела в Ботанічному саду ім. О. В. Фоміна (Київ) акцію «Бібліотека під відкритим небом».

В ній також взяли участь Чеський центр у Києві, Французький інститут в Україні, Національна бібліотека України для дітей, Державна бібліотека України для юнацтва, Державна науково-технічна бібліотека України, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, бібліотеки центральних бібліотечних систем Голосіївського, Шевченківського, Деснянського районів Києва, міська спеціалізована молодіжна бібліотека «Молода гвардія», бібліотека



Київського національного університету будівництва і архітектури, наукова бібліотека Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, студенти Київського університету ім. Б. Грінченка та Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Кияни та гості змогли насолодитись голосним читанням, іграми, взяти участь у майстер-класах з оригамі, фурошики,

витинанки та ап-сайклінгу «Друге життя журналів», створення пінхол-камер, театральних дійствах. Під час акції проходили: виставка екслібрисів, фотосушка, спілкування з психологом, вікторина до 200-річчя Т. Г. Шевченка «Шевченкові думки переживуть віки» від Державної бібліотеки України для юнацтва, дитяча вікторина «Казковими стежками Європи» від Централізованої бібліотечної системи Шевченківського

району Києва, вікторина «Винаходи та відкриття» від Державної науково-технічної бібліотеки України, конкурси для дітей, шар-шоу, літературне ворожіння, квест «Подорож країнами Європи» від студентів Київського національного університету ім. Бориса Грінченка та НАККІМ, зустріч із поетом, публіцистом, кіносценаристом, заслуженим журналістом України Аркадієм Музичуком та багато іншого.

Надзвичайною популярністю користувався виставковий стенд Гете-інституту в Україні, де проходило багато ігрових заходів для малих читачів, працював кіноклуб і літературна кав'ярня, а в конкурсах не було переможених, бо всі учасники отримали призи і сувеніри.

Президія та виконавчий офіс УБА

Музичні прем'єри нової весни

Ольга ГОЛИНСЬКА

Уже понад 20 років у Києві щовесни проходить широко знаний у світі Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону».

Його ініціатор – Київська організація Національної спілки композиторів, проведенню заходів сприяють Міністерство культури України, Головне управління культури Київської міської держадміністрації, численні державні, громадські, духовні та інші установи. Стала вже традиційною і своєрідна тричастинна форма фестивалю: напередодні офіційного відкриття відбуваються концерти назустріч форумові, а після закриття подається «післямова» ще з кількох імпрез. Не є винятком і нинішні, уже 24-ті за ліком «Прем'єри». Перший концерт «Київської камерати» (диригент – Валерій Матюхін) 19 травня, власне, поклав початок фестивального марафону. А далі з 24 травня до 1 червня на різних концертних майданчиках української столиці відбудеться 21 захід: 3 симфонічних, 5 хорових, 8 камерних концертів, 2 кінопокази, презентація нових нотних видань, наукова сесія до 125-річчя від дня народження Левка Ревуцького, вручення Премії імені Бориса Лятошинського.

Цьогорічний фестиваль має два основних гасла,



Співає Камерний хор «Київ»

продиктованих реаліями нашого непростого часу: «До 200-річчя Тараса Шевченка» та «Пам'яті Небесної сотні». Так, ювілею Великого Кобзаря присвячені концерти Камерного хору «Київ» (диригент – Микола Гобдич) у храмі Святого Василя Великого 24 травня, виконання Національним симфонічним оркестром України (диригент – Володимир Сіренко) та Хором імені Платона Майбороди Національної радіокомпанії України (художній керівник – Юлія Ткач) опери-ораторії класика української музики ХХ століття Віталія Губаренка «Згадайте, братія моя...» за творами Тараса Шевченка у концерті відкриття фестивалю 26 травня (Національна філармонія), а також хорові концерти Академічного муніципального хору «Хрещатик» 30

травня в Національній академії мистецтв України і хорового ансамблю «Благовість» 31 травня в Концертному залі НСКУ. У тій же програмі прозвучить присвячений пам'яті Небесної сотні хоровий концерт «Пам'яті Героїв, що віддали своє життя за Україну» Кирила Стеценка – Лесі Дичко на вірші Дмитра Павличка. Пам'яті Небесної сотні також присвячений концерт органної та камерної музики 29 травня в євангелічній лютеранській церкві Св. Катерини (автор проекту – Світлана Острова). Там само днем раніше, 28 травня, Національний камерний ансамбль України «Київські солісти» (диригенти – Донатас Каткус, Литва; Юрій Літун), камерний хор коледжу Київського інституту музики імені Рейнгольда Глієра (художній керівник – Зоя Томсон) на концерті

духовної музики презентують твори литовських композиторів Відмантаса Бартуліса та Альгірдаса Мартінайтиса і українців Валентина Сильвестрова, Вікторії Польової та Віктора Степура.

Загалом фестиваль представить сучасну музику композиторів 15-ти країн світу: Азербайджану, Великої Британії, Іспанії, Італії, Канади, Литви, Німеччини, Польщі, Росії, США, Угорщини, України, Франції, Чехії, Швейцарії. Очікуємо гостей із Польщі й Литви.

Вагомий блок становитимуть твори, які включено до фестивальної програми згідно з угодою про співпрацю між спілками композиторів України і Польщі. Він включає виконання 30 квітня у Великому залі НМАУ імені Петра Чайковського опусів патріарха польської композиторської школи Ромуальда Твардовського, а також київських авторів молодшої генерації Валерія Антоюка та Олександра Родіна Заслуженим симфонічним оркестром Національної радіокомпанії України (диригент – Володимир Шейко) і Хором хлопчиків і юнаків сектора практики НМАУ (художній керівник – Алла Шейко).

Польських музикантів представлятиме також у концерті закриття фестивалю відомий польський диригент, почесний член НСКУ Роман Ревакович. У виконанні Національного симфонічного оркестру прозвучать твори Героїв України Мирослава

Скорика, Євгена Станковича, авторів молодшої генерації Золтана Алмаші, Олександра Шимка, а також твір для фортепіано з оркестром (соліст – Дмитро Таванець) відомого польського композитора, голови Спілки композиторів Польщі Єжі Корновича «Великий перехід». Цей опус, як і Третій фортепіанний концерт Ігоря Щербаківа та «Знаки» для симфонічного оркестру Ганни Гаврилець, включені до концерту відкриття фестивалю, постав на замовлення Міністра культури і Національної спадщини Польщі у рамках програми «Колекції – пріоритет „Zamówienia kompozytorskie” 2013–2014», реалізованої Інститутом музики і танцю, й присвячено подіям на Майдані.

Маємо дуже цікавий кіноблок фестивалю. Так, 28 травня у Синьому залі Будинку кіно будуть показані фільми з музикою композитора Святослава Крутикова (вступне слово – музикознавця Галини Степанченко). А 29 травня в кінотеатрі «Кінопанорама» відбудеться презентація документального фільму «Гор Шамо. Постлюдія» (автор сценарію і режисер – Юлія Лазаревська).

Тож щиро запрошуємо на заходи ХХІV Міжнародного фестивалю «Музичні прем'єри сезону!» На всі концерти, окрім спеціально застережених випадків, вхід вільний.

Фото Юрія ШКОДИ

Володимир СУБОТА

Цілісний майновий комплекс Харківського національного академічного театру опери і балету імені Миколи Лисенка передано у державну власність і сьогодні він підпорядкований безпосередньо Міністерству культури України.

Це зроблено для вирішення нагальних майнових і організаційних питань розвитку театру, створення належних умов для його культурно-мистецької діяльності. Призначено нового генерального директора – Олега Орищенко, котрий працював раніше заступником директора Харківської обласної філармонії.

Харківський оперний – особливий театр. Тут працює 800 чоловік творчого і технічного персоналу. Приміщення закладу, збудоване ще за радянських часів із розрахунком на проведення масштабних партійних форумів, має 52 тисячі квадратних метрів загальної площі та 330 кілометрів інженерних комунікацій, які треба обслуговувати. Отже, потрібні кошти не тільки на творчий процес, але й на утримання споруди. Саме

Новації у Харківській опері

цю проблему насамперед доводиться вирішувати Олегові Орищенко, котрий протягом півроку не тільки знайомився з діяльністю колективу, але й, провівши анкетування працівників, сформував команду однодумців, окреслив стратегію розвитку закладу.

– Театру потрібен відділ, який здатен професійно займатися театральним менеджментом і продюсуванням, – зазначає Олег Орищенко. – Його співробітники повинні добре орієнтуватися у різних сферах творчості, аби вміло просувати на ринку театральні-глядацьких послуг оперні та балетні вистави.

Трупа театру має неабиякий творчий потенціал, накопичений протягом десятиліть, цікаву гастрольну історію. Попри це, відвідування спектаклів становить усього 28 відсотків. Тому в театрі визначили як щонайперше завдання наблизити публіку до класичної музики. Для цього запланували періодично проводити на відкритих майданчиках міста концерти, а також своєрідні «битви симфонічних оркестрів» (оперного, обласної філармонії, університету



Концерт симфонічного оркестру перед театром під керівництвом заслуженого діяча мистецтв України Віталія Куценка

мистецтв, симфонічного оркестру «Слобожанський»). Також започаткували цикл імпрез «Ніч в опері», у яких звучатимуть арії, дуети і сцени з опер, популярна музика.

Для залучення публіки вирішено на кількох поверхах театральної будівлі відкрити кафе, а поруч – виставки театральних декорацій і костюмів, проводити для охочих екскурсії «за

лаштунки». Сьогодні в холі другого ярусу вже обладнано камерну залу, де відбуватимуться 45-хвилинні концерти. Планується перенести гардероб поверхами вище, а на вивільнених площах першого поверху розмістити сувенірні крамнички...

Загалом театр може заробляти не тільки на організації вистав, а й надаючи інші послуги. Зокрема, виробничі цехи

можуть виконувати замовлення від сторонніх установ чи громадян на пошиття одягу, виготовлення взуття тощо.

Прагнучи сколихнути громадськість, зацікавити пресу і, зрештою, забезпечити аншлаг, творчий колектив на чолі з художнім керівником Володимиром Болдиревим по-новому підійшов до підготовки театральних прем'єр. Сьогодні у роботі – «Карміна Бурана» Карла Орфа, у постановці якої планується використання сучасної звукової і освітлювальної апаратури.

Досвідчений балетмейстер, народний артист Республіки Білорусь Володимир Єлізар'єв розпочав працювати над твором Моріса Равеля «Болеро», який, на думку керівництва театру, найбільше відповідає очікуванням публіки.

До керівництва театром прийшла нова команда, яка прагне в нинішніх непростих умовах не тільки зберегти цілісність трупи, але й оновити репертуар, зацікавити ним нового глядача, котрий увійде не просто в приміщення театру, а в сучасний культурно-мистецький заклад, де на нього чекатимуть і де йому створять усі умови для естетичного відпочинку.

Фото автора



Віктор ЖЕНЧЕНКО:

«Живи в ім'я того, що заповіли тобі пращури»

Сьогодні гість редакції – український співак, поет і перекладач, заслужений артист України, заслужений діяч мистецтв України, лауреат літературної премії імені Андрія Малишка, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС Віктор Женченко.

– Вікторе Васильовичу, знайомлячись з Вашою біографією, я намагався знайти відповідь: як може людина ще з дитячого віку витримати стільки випробувань, що випали на Вашу долю? Як?

– Я думаю, що спрацювала наша генетика – і моя, і ваша – від пращурів. Нам, українцям, упродовж віків треба було весь час від когось захищатись, боронитись, вистоювати. І, очевидно, воно вже в наших генах. Його вже ні соляною кислотою, нічим не витравити. Тому змалку, так сталося, я надіявся більше на себе, на свою витримку: працею над собою, впливай і живи в ім'я того, що заповіли тобі пращури. Мій дідусь говорив мені: «Вікторе, гляди ж, вирости, вивчись, твій тато був директором школи, викладав українську мову і літературу, історію. Будь таким, щоб тобою всі гордились – не тільки я, а й все наше село, весь наш рід». І я не міг цього забути...

– Знаю, що своєму другому народові Ви, сирота, завдячуєте своїм дідуся Якову і бабусі Парасці. Розкажіть про них більше...

– Дідусь Яків був цікавий чоловік. Він виріс у селі, де не знали кріпацтва. На Посуллі були вільні села, козацькі, не було кріпаків. У діда – золоті руки. Він добротньо шив чоботи, столяр блискучий, хати вкривав. Мені було звідки черпати і дух, і мудрість, і стійкість. Бабуся Параска добре зналася в травах, які і від чого, знала як дозувати. Лікувала. Коли померла, в 96 років, півтори тисячі села йшли за її домовиною. Вона ж мене і врятувала. А було це так. Приснились їй серед ночі мухи, що обсіли мене. А це недобрый знак. Будить діда: щось з Вітею погано. І дід 50 кілометрів пішов до Хоролу, де я був у сиротинці. Сталін видав тоді наказ: дітей-сиріт, батьки яких загинули у війні, збирати в дитбудинки і готувати у суворовці. Ось дід прийшов у Хорол і запитує мене. А тоді хвороби буквально косили всіх. І мене звалило теж, лежав без свідомості. Отже вирішили, що я вже не живе, віднесли в якусь повітку

– доходити. І дідові кажуть, що я помер і лежу там то... А в нього це з Першої світової завжди з собою було дзеркальце. Він приклав його мені до губ і зрозумів, що я ще живий. І на своїх плечах від села до села за три дні доніс мене додому. Ось так я вижив.

– Поет у Вас прокинувся ще в дитинстві... Сьогодні Ви – один з найпотужніших членів Спілки письменників України. Що з творчого доробку найпам'ятніше, найдорожче для Вас?

– Найдорожче, це одна з перших моїх книг – «Сонячний бік вулиці». Я зміг туди втиснути стільки своєї енергії, любові до рідного слова, до художніх образів. Я і сьогодні не можу не радіти від того, що вона вийшла такою, як я її задумав. Друга – це книга «Зневаж свій страх». Взяв епіграфом слова Бориса Ілліча Олійника – «Заболю, затужу». Там я описав шмат своєї життєвої дороги. Хоч на мене тоді з усіх боків гарчали, бо час саме такий був, але я правдиво, чесно виклав свою позицію відносно свого народу, своєї землі, культури, мови, своє ставлення до тих сусідів, які навіть зараз заважають нам жити на своїй землі, хто мої друзі, хто недруги – я все описав у цій книзі. І я горджуся нею.

– І все ж: що домінує у Віктора Женченка: співак, який пише поезію чи літератор, пісні якого співають? Адже за плечима – оперні театри Донецька, Ташкента, концертні установи всього колишнього Радянського Союзу. А на літературних терезах – ціла низка поетичних збірок, переклади творів з казахської, узбецької, татарської, білоруської, російської, азербайджанської, латвійської...

– Буває так у житті, коли запитуєш себе: що я більше люблю, з чим мені краще зупинитися – чи з тим, чи з цим – і не можеш ні від того, ні від іншого відмовитися. Воно ж одне в одне клеїться і клеїться. Це ніби як хтось з двома жінками живе – коли вони не сваряться між собою, їм добре і йому гарно. А він собі думає: хай Господь Бог простить,

але якщо повна гармонія, то хай так і буде (сміється). Ось так і в мене – з поезією і піснею. Мирно живуть...

– Ну і щодо мов. Як Вам вдалося стільки освоїти? Адже Харківська консерваторія, де Ви навчалися, наскільки я знаю, поліглотів не готує...

– Я з дитинства мав і до сьогодні маю блискучу пам'ять від діда і батька. От приїхав я в Ташкент і думаю собі: народ мене прийняв, дали мені квартиру, хороше зарплату, дали перші ролі виконувати. А в театрі – 54 балери – красиві, вродливі – татарки, узбечки, очищами стріляють і говорять щось між собою, а я не розумію. То за рік вже розмовляв узбецькою мовою і добре розумів, що там вони говорять. Почав читати Алішера Навої в оригіналі. Яка це висока поезія, написана людиною, залюбленою у свій край, у свою землю. Я стільки нового відкрив для себе! Або Білорусія – сусіди наші. Як це – не знати мову своїх братів? Або польська мова. Кожне третє слово розумів. Я використовував свою пам'ять. По Італії чи Німеччині мені перекладач не потрібен. А відносно казахської, татарської, азербайджанської чи вірменської – якщо ти знаєш узбецьку, то це мови однієї тюркської групи. І нема проблем...

– Ви родом зі щедрих талантів полтавської землі. Чи часто доводиться там бувати, у Вашому селі Оболонь хтось з рідних залишився? Із яких коренів живиться рід Ваш?

– Немає найближчих родичів. Одні могили залишилися. Уся моя потужна родина утрамувала полтавський чорнозем. Але їжджу. У свій двір їжджу. Нещодавно їздив із солісткою Ярославою, з Національної філармонії України. Вона бездоганна виконавиця українських пісень. Покликали з собою Анатолія Паламаренка. То він мені після зустрічі з односельцями, після великого концерту сказав: «Якби я не бачив оцього народу, я питав би – хто тебе такого виховав? А познайомившись з твоїми односельцями, мені тепер зрозуміло, яку ти закінчив

академію». Людська академія – це де ти ростеш, то твоя академія. Це люди високої свідомості, які ні на кого не сподіваються, а працюють.

– Вікторе Васильовичу, ми знайомі з Вами давно. І кожного разу, коли зустрічаємось, завжди бачу Вас в оточенні неординарних людей. І так по життю йдете – постійно поруч з талановитими, красивими?

– Це доля. От, скажімо, коли Борис Ілліч Олійник повернувся з Москви, коли цеглинка летіла не лише у вікна, а й в душу йому, він мені каже: «Вікторе, ти краще відійди від мене, бо зараз мене в такі жорна кинуть, ти відійди, щоб на тебе, не дай Бог, теж не впало». Кажу: «Борисе Іллічу, я вже звик якось все життя: з ким я починав, кого шаную, з тим і до кінця йтиму. І не проганяй мене, не треба мене умовляти, ми разом підємо далі». І ми до сьогодні разом із ним. А як я можу залишити таких красивих людей, з якими я дружу, – Анатолія Паламаренка, з яким ми майже за півсотні років об'їздили півсвіту разом, чи Діану Петриненко, з якою співали і на тракторних бригадах, і в полі. І в холодних автобусах їздили до людей. Ми були разом, не підводили одне одного.

У кого до мене душа лежить, я цих людей якось теж відчуваю душою. Зокрема, композиторів, з ким мені випало працювати. Олександр Іванович Білаш до моєї пісні «Моя любове синьока...» написав музику. Я був першим виконавцем кількох його пісень. Пісня «Заболю, затужу, заридаю» – вперше виконав Віктор Женченко. Отримав з Макіївки листа від школярки з п'ятого класу: «Послухала у Вашому виконанні пісню Білаша на слова Олійника "Заболю, затужу, заридаю". Уже йде третій день, а вона бринить у моїй пам'яті. Але що зробила ця пісня з моїми мамою і татом! Вони взяли за руки і довго-довго ходили по кімнатах. Їх такими щасливими ніколи не бачила!» Або на слова Олеся Лупія пісня «Ми так летіли». Боже, яка чудова пісня! Вона пішла зразу по Україні! Я її перший виконавець.

На слова Василя Юхимовича – «Ніби зорі з полуночі». Це був дивовижний поет, який так умів писати слова, використовуючи мелос свого народу, що Олександр Білаш казав: «Тут сама музика проситься, йому тоді легко». Я з Климентом Домінченком працював. Несправедливо з ним обійшлися, він чомусь сьогодні ніде не звучить. Високої порядності чоловік, які симфонії, які балети писав. Або з Юдіф Рожавською. Вона якось попросила мене: «Вікторе, я написала пісню "Летять ніби чайки". Ви так чудово заспівали "Сміються, плачуть солов'ї!", то заспівайте і мою». І я із задоволенням виконав – вперше на Графській пристані в Севастополі. Тисячі моряків мені аплодували, змусили повторити її тричі. От із такими композиторами я працював і цим горджуся. Крім таланту свого великого кожен із них був високої душі, в любові до своєї рідної землі.

– І найбільчіше питання сьогодні: як повернути мир на нашу рідну землю?

– Колись Винниченко сказав: «Українську історію без броду читати не можна». Так і сьогоднішню хроніку без броду слухати не можна, страшно робиться. Не наш народ це роздмухав. Скільки років жили і ніхто не питав якою мовою ти говориш. Те, що твориться на сході країни, я вважаю, це штучний фашизм. Заслати диверсантів-професіоналів і розстрілювати людей нізачо, ні про що. Єдиний вихід – вигорнути це чорне паліччя з нашої землі і тоді буде спокій. Вигорнути і нехай! Наша земля завжди приймала всіх, хто якою б мовою не розмовляв. У мене дружина з Брянщини, дочка заміжня за москвичем. Ніяких проблем. Вірю, що ми вистоїмо. Скільки на нас не замахувались вже сотні років, які укази від царської імперії нам не видавали, а Україна стоїть. І стоятиме віки.

– Дай Боже. Щиро бажаю Вам, Вікторе Васильовичу, нових творчих злетів, аби радувати своїх прихильників і всю нашу Україну.

У ніч музеїв Львовом ходили історичні постаті

Надія ПАСТЕРНАК

Коли напередодні Міжнародного дня музеїв та й самого 18 травня у багатьох музейних інституціях Львова відбувалися різноманітні заходи, у Львівському музеї історії релігії все вийшло далеко за межі його історичного приміщення.

Хто з львів'ян та гостей перед настанням сутінок побував на площі Музейній перед домініканським костелом, то зустрів тут справжні історичні постаті.

Спочатку з колишнього домініканського монастиря вийшов монах-домініканець XVI століття – у довгому монашому габіті з капюшоном – і розповів звідки взялися домініканці у Львові, а заодно й історію власного життя. Його змінила графиня Софія Потоцька, неперевершена красуня, чиє ім'я увіковічене в чудовому парку «Софіївка» в Умані. Вона й повідала, що саме її свекор – військовий інженер і архітектор Ян де Вітте, який був у свій час комендантом Кам'янець-Подільської фортеці, збудував цей величний домініканський костел у Львові.

У такому викладі інформація справді сприймається дуже легко. Та не встигла завершити свою розповідь Софія Потоцька, як її змінила Гальшка Острозька, і теж розказала про своє багате, але водночас дуже трагічне життя. Звичайно, більше уваги приділила тим рокам, які вона провела у Львові – саме



Учасники екскурсії у захваті від образу графині Гальшки Острозької

в цьому історичному приміщенні. І ще оповіла присутнім, чому все життя ходила в чорних платтях... А в підвалах домініканського монастиря, які не так давно розчистили і відкрили для відвідувачів, учасників екскурсії зустрів не хто інший, як сам король Данило Галицький. Справді могутнім королівським голосом розповідав про свої величні державні справи, тоді як його дружина Констанція тихо і покірно повідала про своє життя з ним – не вельми щасливе.

У затишному внутрішньому дворіку домініканського монастиря, який є справжнім оазисом живої природи у цьому кам'яному царстві, нас зустріла Мавка, що якимось дивом завітала сюди з волинських лісів, а вже в самому приміщенні, де розташована багата музейна

експозиція, про неї казали «живі герої»: веселий єврей представив традиції і витоки юдаїзму, перша християнка і княгиня



Монах-домініканець і графиня Софія Потоцька

Ольга, яка спочатку велично сиділа на імператорському кріслі, ознайомили присутніх із першими роками християнства, дали, у затишній внутрішній каплиці цього архітектурного комплексу, ми побачили як схилилася над мольбертом ще одна жінка – художниця, графиня Софія Шептицька з Фредрів, матір Андрея Шептицького. Вона розповіла і про свого сина, і про долю страдницької греко-католицької церкви, до якої він повернувся із спольщеної родини і яку провадив майже півстоліття. Ще одна відома історична постать Настя Лісовська, яка «прибула» до Львова з недалекого Рогатина, що на Івано-Франківщині, розказала про свою долю і традиції та звичаї мусульман, бо хто ж, як не вона, знає їх якнайкраще. Доньці рогатинського православного священика довелося

зректися християнства і тричі голосно визнати Аллаха. Боляче, трагічно, але в душі вона завжди залишалась християнкою.

Така екскурсія справді запам'яталася і викликала багато позитивних емоцій. Присутні на ній представники туристичних агенцій, львівські екскурсоводи висловлювали свої зауваження і побажання. Комусь вона видалася задовгою, комусь закороткою, але все одно працівники Львівського музею історії релігії порадували присутніх новим туристичним продуктом і своїми аматорськими здібностями. Як розповіла завідувачка науково-освітнього відділу музею Катерина Назар, усі ролі виконували виключно музейні працівники: молоді науковці, працівники відділу кадрів, музичного відділу. Ніхто з них не є ні професійним актором, ні актором-аматором, але кожен зжився зі своєю роллю. «І тексти кожен писав для себе, ми тільки їх затвердили на методичній раді, – каже Катерина Назар. – Подібну костюмовану екскурсію ми уже проводили, презентували її у 2006 році, а цього разу вирішили трохи змінити. У нас є багато нових текстів, ввели нових персонажів, додали більше архітектури: домініканський костел, домініканський монастир, підвали, і знаменитий орган. Хочемо проводити такі екскурсії на постійній основі. Звичайно, для цього потрібно заздалегідь домовлятися, бо в екскурсії задіяно багато людей. Нам це цікаво. Бачимо, що й відвідувачам подобається».

Фото авторки

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Головною весняною загальноєвропейською культурною подією цьогоріч стала «Ніч музеїв».

Ще 1999-го міністерство культури та комунікації Франції закликала заклади відкрити двері для відвідувачів вночі, а з 2005 р. акція отримала сучасну назву і щороку проводиться під егідою ICOM та UNESCO. «Ніч музеїв» відразу набула популярності і зараз відбувається одночасно в 42 країнах Європи. Працівники майже 2000 музеїв раз на рік працюють уночі для всіх тих, кому цікаво побачити незвичайний музей у незвичайний час.

Цьогоріч 18 травня Національний художній музей України, Музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків та Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара» провели міжмузейний квест. «У нинішній час недоречно влаштовувати гуляння – тому ми вирішили провести цей день у форматі діалогу з відвідувачами. Тема квесту – героїчне та

День музеїв у Києві

МІЖНАРОДНИЙ
ДЕНЬ МУЗЕЇВ
18 травня 2014



буденне переосмислення подій сьогодення через призму культурної пам'яті», – сповістили заздалегідь музейники.

У Музеї Івана Гончара всім охочим було запропоновано дослідити твори народної культури, в яких тема героїчного розкривається через побутові форми мислення. Саме в

фольклорному витворі мистецтва відображено психологічні і культурні риси мислення певного народу, що дає можливість порівняти його з сучасним уявленням про героїчне, про його місце в щоденному житті.

У Мистецькому Арсеналі підготували «Ніч містерій». Стартувала вона в рамках проекту сучасного мистецтва The Show Within The Show ще ввечері 17 травня, і пройшла за підтримки Британської Ради в Україні. За участю Національного академічного драматичного театру імені І. Франка, Національного центру Олександра Довженка та Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

У програмі були відкриття присвяченого історії Арсеналу проекту «Еволюція мрії: новий старий Арсенал» у правому крилі будівлі, прем'єра фільму «Отелло» (1922) Дмитра Буховецького у музичному супроводі Наталії Сікорської (клавесин) та

Юрія Михальчука (Dj U-RA) (open air). Фрагмент вистави «Буря» В. Шекспіра у постановці Сергія Маслобойщикова, у виконанні акторів Національного академічного драматичного театру імені І. Франка. Авторські читання Леся Подерев'янського, презентація нового проекту «LOST & FOUND» Маші Шубіної та багато музики.

Передсвяткового надвечір'я, коли вулиці Києва бере у свої обійми вечірня темрява, літературно-меморіальний музей-квартира Павла Тичини запросив відвідувачів на проєкт «А було ж колись і таке...» Директор музею Тетяна Сосновська провела авторську екскурсію з каганцями.

Музей-квартира Павла Тичини презентував і зовсім новий бренд, який планує представляти у різних варіаціях щороку саме в «Ніч музеїв» – театралізовано-втаємничене дійство «Крок з учора в завтра». Головними діючими персонажами стали самі

господарі цієї привітної оселі – Павло Григорович та Лідія Петрівна. Глядачі перетворилися на безпосередніх учасників перформансу, котрий залишив незабутні враження і відчуття безпосереднього спілкування з поетовим світом.

Безпосередньо у Міжнародний день музеїв «у Тичини» відбулася моновистава заслуженого артиста України Євгена Нищука «Сріблясті голуби у небесах». За традицією, актор (а відтепер і міністр культури України) грає її лише у меморіальному помешканні Павла Тичини. З нагоди свята актор запропонував нетрадиційний для цього перформансу початок – дійство на вулиці Терещенківській, 5 та в парку імені Тараса Шевченка. Глядачами та учасниками стали всі охочі та просто перехожі, що у цей час опинилися неподалік. Друга, традиційна частина перформансу пройшла у меморіальній квартирі поета за вхідними квитками-запрошеннями.

(У статті використані матеріали порталу «Мистецький простір»)

Аліна ОНОПА

Так називається творчий проект заслуженого діяча мистецтв України Володимира Слєпченка, який він представив у Національному музеї літератури України.

З полотен за глядачами уважно спостерігають знані українці – Володимир Великий, Іван Франко, Микола Гоголь, Соломія Крушельницька, Олександр Довженко, Володимир Івасюк, Вячеслав Чорновіл, Богдан Ступка, Мирослав Скорик та багато інших. А які проникливі погляди у кожного з них! В очах стільки глибини і таємничості. «Очі – душа людини, її внутрішній стан», – вважає художник.

На картинах пана Володимира – особистості, які зробили вагомий внесок в історію України, її духовність, науку, культуру. Митець говорить: «Нам потрібно знати своїх героїв і на їхньому прикладі виховувати молоде покоління».

«Метою виставки є розвиток національної патріотичної ідеї нашої держави шляхом створення галереї портретів славетних українців від часів Київської Русі і до сьогодення», – зазначила заступник генерального директора музею з науково-освітньої роботи Раїса Сеннікова.

«Обрані часом»



Володимир Слєпченко

Поштовхом до цього проекту був портрет Тараса Шевченка. Кобзар наче благословив автора на добру справу – увічнювати на полотні великих людей.

Вражає своєю унікальністю авторська манера виконання робіт – «арт-лайн» або мистецтво лінії (як горизонтальної, так і вертикальної).

Ідея виникнення такої техніки з'явилася тоді, коли пан Володимир на великій швидкості їхав на автомобілі і помітив мерехтіння всього довкола: доріг, дерев, будинків... «Це лінії часу, які,

змінюючись, змінюють нас, але вони залишаються в мистецьких образах і нашій пам'яті назавжди», – пояснює В. Слєпченко.

Неможливо не зупинитися біля портрета Володимира Великого (Красного Сонечка). Відразу впадають у вічі хрест і церква, що нагадують усім про запровадження князем християнства на теренах Київської Русі.

В. Слєпченко у своїх роботах для підсилення образів часто використовує символи, які грядуть, на його думку, повинні самі віднайти і зрозуміти по-своєму.

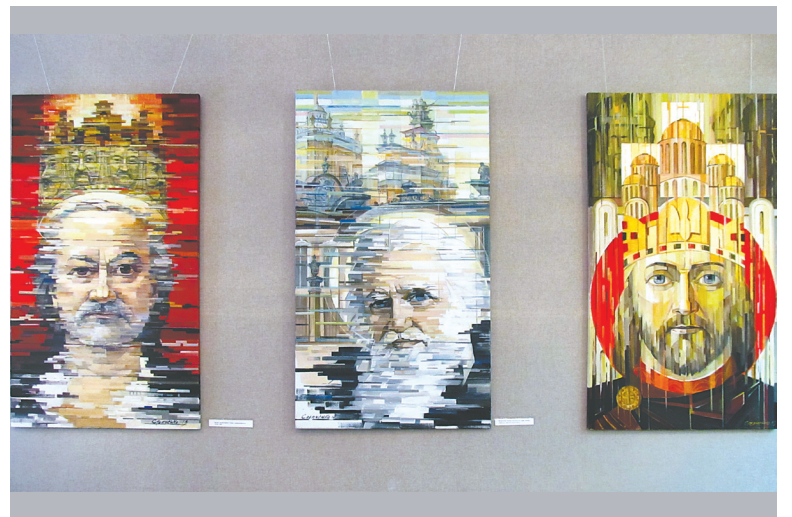
кожним незвичайним образом стоїть історія».

Вражає сюжетна картина, присвячена пам'яті Небесної сотні, що нагадує нам про нещодавні жакливі події у Києві. Ефект полотна підсилюють речі з самого Майдану – шини, бруківка, шоломи, коктейль Молотова, щит – адже сам художник часто там бував, за всім тим спостерігав і співпереживав.

Крім цієї серії картин В. Слєпченко представив ще два проекти – «Київ як портрет», де зображена вся краса столиці, яку ми не помічаємо через буденні турботи, і «Відгомін прадавніх часів України», від якого віє мивушиною.

Виставка діє до 13 червня.

Фото авторки



Портрети: Богдан Ступка, Андрій Шептицький, Володимир Великий

Запрошення у космосвіт

Світлана СОКОЛОВА

У дивовижний зірковий світ своєї фантазії запрошує Саша Куц. Виставку юного дарування розгорнуто в Українському фонді культури до 30 травня.

Зображення першого космонавта, а подалі – химерний персонаж Себульба, із відомого фільму «Зоряні війни. Епізод I. Прихована загроза», зіркові пєсики Белка і Стрєлка... Картини, скульптури маленькі й величезні. Образи реальних істот переосмислені по-своєму і подані так, що здається, потрапляєш у Задзеркалля, населене чудернацькими героями.



Саша Куц із друзями

Приємно вражаєшся, коли дізнаєшся, що створені ці дива підлітком, дитиною, яку звать Куц Саша.

«Роботи скульптурні, авторська техніка, художнє, акрил...»

– розповідає Саша про представлене в експозиції. – Я маю вже давно, але останнім часом дуже серйозно до цього підходжу, бо в майбутньому мрію бути ді-джеєм і художником одночасно.

Ліпленням займаюся з п'ятишести років і нині вибираю собі шлях і стиль, який мені подобається. Люблю модерн-арт, прогресивне, клубну тематику».

«Сюрреалізм у неї процвітає, подивіться хоча б на зоряних вовків, кубізм, використовує в роботі в основному акрил», – каже викладач дитини, член Національної спілки художників Світлана Шаботинська.

«Зараз, в такий деструктивний, агресивний час приємно, що є молоді креативні люди, які цікаво використовують різні техніки й делікатно користуються такими складними матеріалами

як кераміка, вмєло працюючи над деталями і в живописі, і в дрібній пластиці.

Враження від перегляду фільмів, музики Саша втілює в пластичному мистецтві. Образи емоційні та дуже позитивні, причому на перший погляд ззовні схожі на монстрів, те, що актуально для дітей, але насправді є надзвичайно добрими і навіть філософськими.

Мене вразило кілька живописних робіт, зроблених у фактурній техніці, де використано різноманіття кольорів, до того ж із прекрасним смаком. Автор – неординарна людина, а що цікаво – працює в синтезі мистецтв. От зіркові вовки – це арт-об'єкти, де є живописна частина, скульптурна і певна театралізованість. Я думаю, автор відчуває актуальне мистецтво, хоча в дуже молодому віці знаходиться», – зазначила мистецтвознавець, заслужений діяч мистецтв України Ольга Сагайдак.

Крім скульптури та картин ми побачили юну талановиту особистість в ролі ді-джея, який працює в одному з найскладніших жанрів інтелектуальної музики – хаус. Мама Лариса Сергєївна вважає, що за рік її успіхи неймовірні. «Для мене як для мами це дуже велика подія, – каже вона. – Ми показуємо підсумок того, що зроблено дитиною за останній рік і трохи за минулий. Образне мислення у неї дуже розвинене. Я побачила, що це вдається, і віддала дитину в гуртки, які допомагають розвивати художнє бачення».

Саша Куц також пише свої тексти і намагається їх виконати, а мати залучає професіоналів, які роблять аранжування для того, щоб це був якісний натуральний продукт, цікавий широкій професійній публіці.

Побажаймо успіхів юній творчій особистості!

Фото авторки



Зоряні собаки



Образи різноманітні й позитивні

НОВИНИ

ПЕРШИЙ ФЕСТИВАЛЬ
ЛЯЛЬКОВИХ ТЕАТРІВ
SMILELAND В ОДЕСІ

На День захисту дітей в Одесі у сквері імені Гамова проведуть перший фестиваль лялькових театрів Smileland. Під відкритим небом даватимуть вистави лялькові театри, проводитимуться майстер-класи з виготовлення ляльок і основ сценічної майстерності для дітей різного віку. На фестиваль лялькових театрів Smileland прийдуть діти, яким бракує уваги, турботи, тепла – із малозабезпечених і багатодітних родин, із інтернатів та притулків Одеської області.

У фестивалі візьмуть участь 10 театрів ляльок Одеської області, зокрема Одеський культурний центр, Куклоград, Іллічівський ляльковий театр, одеський театр «Благодать», одеський театр «Божі дітки», театр «Еммануїл». Директор Одеського культурного центру Михайло Журавель вважає: «Мета фестивалю – просування мистецтва театру ляльок як засобу комунікації, віднаходження взаєморозуміння між людьми різних культур і соціальних верств. По суті, фестиваль даватиме можливість розвивати культуру театрального мистецтва серед дітей».

У рамках цього заходу 31 травня відбудуться майстер-класи і для спеціалістів із лялькового театру – з підготовки сценарію, виготовлення ляльок і декорацій, акторської майстерності.

ТЕАТР ДРАМАТУРГА

У Львівському академічному театрі імені Леся Курбаса продовжуються сценічні читання сучасної української драматургії у рамках проекту «Театр Драматурга». Його художній керівник Володимир Кучинський розповідає: «Проект був задуманий років 10 тому, щойно стало зрозуміло, що у Львові визріває молода театрознавча спільнота (поруч із театральною) і хотілося презентувати переклади європейських авторів, особливо сучасних».

Створення драматургічно-режисерської майстерні перенесло акцент на сучасну українську п'єсу. Драматурги активно влилися у процес, з'явилися перші «читки», які рідше були ескізами, а подекуди і повноцінними виставами. Головне – адекватними. Це і спровокувало даний проект. Найголовніше – продовжився діалог драматургів, режисерів і... театрознавців».

У квітні-травні вже відбулися сценічні читання «Свинячої печінки» Сашка Брама, «Євангелія від Пилата» Юрія Яремка, «... п'єса Шекспіра «12 ніч», зіграна акторами далекої від Англії країни, що і не знали ніколи слів Шекспіра...» KLIMA (режисер Євген Худзик) та «Слави героям» Павла Ар'є. Наприкінці травня та в червні, всі, хто не встиг потрапити на читання, зможуть це зробити, а також побачити «Бабу Прісю» Павла Ар'є та нову версію «Диплома» Сашка Брама – довгострокового документального проекту, присвяченого проблемам і реаліям сучасної вищої освіти в Україні.

Надія СОКОЛЕНКО

Спокутувати гріх

Ольга КОВАЛЕНКО

До ювілею Великого Кобзаря Полтавський театр імені Миколи Гоголя презентував нову виставу. Для постановки обрали створену за мотивами «Наймички» Тараса Шевченка п'єсу «Мати-наймичка» Івана Тогобочного.

Показ відбувся у міському будинку культури, адже на рідній сцені триває реставрація після пожежі, що сталася буквально за два дні до запланованої прем'єри. Завдяки ентузіазму колективу, його прагненню продовжувати роботу та дарувати полтавським театралом нові вистави і з'явилася «Наймичка» у постановці режисера Владислава Шевченка.

Новий спектакль гоголівців – зворушлива мелодрама про наймичку, яка весь вік прожила поруч із рідним сином, не маючи права відкрити йому правду. І вкотре актуальною стає тема материнства, кохання, прощення, доброти та милосердя у ставленні до ближнього. Виставу вирішено у світлих, пастельних тонах



Настя – народна артистка України Неллі Ножинова, Потоп – Сергій Озерянюк, Трохим – народний артист України Василь Голуб

(художник – Тетяна Чухрій). В оформленні куліс та падуг використано елементи українського народного декоративного розпису. На такому, здавалося б, світлому тлі розгортаються трагічні події.

Тяжка жіноча доля, самопожертва заради рідної дитини, переплетення долі та характерів, вибудоване режисером Владиславом Шевченком, стало зерном «Наймички». Справжнім здобутком для вистави став «зірковий» склад акторів театру – народні артисти України Василь Голуб (Трохим), Неллі Ножинова (Настя), Юрій Попов (батько), заслужений

артист України Володимир Морус (Федір), Олександр Бородавка (Марко), Майя Іванова (Домаха), Тарас Краюха (офіцер), Аліна Луцкай (Палажка), Тетяна Любченко (наймичка Марина), Ніна Савченко (мати) та інші.

Ціле життя своєї героїні, з його горем і радощами, «прожила» на сцені виконавиця головної ролі Тетяна Любченко. На початку вистави безтурботна дівчина у легкому зворушливому танці (балетмейстер-постановник Світлана Мельник) обирає собі пару – статного офіцера (Тарас Краюха). Але швидко

радість змінюється щемливою тугою – вже вона у темній хустині з дитиною на руках.

У другій дії події переносяться на 20 років уперед. І знову молоденьке дівча (як потім дізнаємося, наречена Марка – Палажка) та красивий парубок (Марко – син Марини) зливаються у танці, як колись Марина та Андрій... Що це, марево чи натяк? І тривожна думка: невже Марко такий же, як його батько? Бачимо й Марину-наймичку, яка щоденно побивається за Марком. В її очах і словах – любов і турбота про сина. При всій своїй прихильності до наймички, хлопець страждає, що не зазнав ласки справжньої матері.

Найтрагічнішим моментом у виставі стане сповідь Марини – Любченко. ... На сцені лише ліжка, змарніла жінка, її невимовна туга і чекання. На хвилину вона зрадіє приходу Марка, відкриє йому таїну, що крилася у серці, і полетить птахом в інший світ. Йй легко, адже вона знає, що син її пробачив, що вона спокутувала свій гріх. Така метафоричність, при всій драматичності фінальної сцени додає сподівання на те, що біла голубка (відтворена проектором) – душа матері-наймички – стала вільною і щасливою.

Фото авторки

Бенефіс Георгія Морозюка

Ірена БОРОВЕЦЬ

Атмосфера у глядацькій залі Рівненського академічного українського музично-драматичного театру була по-особливому тепла. Рівняни вітали народного артиста України Георгія Івановича Морозюка, який у квітні відсвяткував ювілей – 70 років, із яких 50 він присвятив сцені.

До свята долучилися всі – шанувальники, колеги, влада, рідні та друзі. Не в правилах Георгія Івановича сидіти поміж глядачами й дивитись, як працюють інші. Тому ювіляр увесь вечір не сховався зі сцени і радував присутніх талановитою грою. Бенефіс розпочався фрагментом однієї з кінострічок за участю артиста, адже відомо, що Георгій Іванович присвятив своє життя не лише театру. Він зіграв у понад 30 фільмах. Глядачі мали нагоду спостерігати на екрані романтичну сцену у ресторані, зустріч після багаторічної розлуки двох закоханих з ліричної драми «Здрастуйте Вам!» (режисер Володимир Крайнев, Росія – Україна, 2007).



Георгій Морозюк і колектив Рівненського академічного українського музично-драматичного театру

Потім на сцену вийшов директор-художній керівник театру Володимир Петрів. Він не тільки привітав провідного актора і свого друга, а виступив ведучим творчого вечора. Від Володимира Юліановича, який знає Георгія Морозюка вже понад три десятиліття, глядачі дізналися багато нового і не лише з театрального життя артиста.

Розповіді про актора чергувались із замальовками з вистав «Тев'є» Григорія Горіна, «Гамбіт» за Недялко Йордановим, «Дуже проста історія» Марії Ладо та уривками з кінофільмів «Вінчання зі смертю» (режисер Микола

Мащенко, Україна, 1992), «Золоте курча» (режисер Володимир Крайнев, Україна, 1993), «Голод-33» (режисер Олесь Янчук, Україна, 1991). Останній, знятий за мотивами повісті Василя Барки «Жовтий князь», перекладений багатьма мовами і показаний у різних країнах світу. У стрічці про трагедію українського народу Георгій Іванович виступив у головній ролі Мирона Катранника. Артист зізнався, що грати особливо не доводилось, адже пам'ятав власне голодне дитинство.

Вітали митця і колеги по сцені, оркестр театру презентував музичний подарунок.

А ось у фрагменті з «Весілля в Малинівці» в дуеті з Георгієм Івановичем на сцені з'явилась і його дружина Емілія Морозюк, яка теж є актрисою рівненського театру. Вона дякувала чоловікові за довгі роки спільного подружнього життя, за підтримку, турботу і любов. І разом із присутніми у залі донькою, зятем та онуком, привітала з ювілеєм.

Не з порожніми руками прийшли на свято представники влади. Окрім квітів від голови Рівненської облдержадміністрації Сергія Рибачка Георгій Іванович отримав іменного годинника. Заступник голови Рівненської обласної ради Степан Павлюк вручив актору спеціальну відзнаку. Привітали ювіляра також начальник обласного управління культури Ярослав Мельник та голова обласного комітету профспілки працівників культури Петро Давидюк.

Одержав артист вітання і подяку за роль Тев'є від єврейської общини Рівного, а також випечену власноруч молитву з побажанням прожити як мінімум до 120 років.

Хвилею оплесків і квітами привітали Георгія Івановича Морозюка глядачі.

Фото надане театром

Сумській організації НСХУ – 30!

У столиці України відкрилася художня виставка з Сумщини, мужнього прикордонного краю Північної Пальміри України. На генетичному рівні передали нам наші предки духовні скарби, які роблять нас людьми, носіями споконвічних цінностей добра і любові.

З цілющого джерела Трипілля, історичної скіфії, мужньої доби козаччини, фольклорних скарбів народних обрядів живиться не одне покоління, не стала винятком і сивочола Сумщина. Як зазначив поет Микола Гриценко, «з усіх світів, найближчий мені світ, / в якому вікно моє українське світиться». Ось воно підґрунтя: таке сильне, незламне, на якому тримався дух останнього отамана Запорозької Січі Петра Калнишевського, оспіване в баладах кобзарів, закарбоване у творах художників Слобожанщини!

Відкриваючи виставку, директор Дирекції художніх виставок Національної спілки художників України, заслужений діяч мистецтв України І. Волощук підкреслив вагомий вклад Сумської організації в культурно-мистецьке життя України. Народний художник України, голова НСХУ В. Чепелик наголосив на високій культурі, професійності, філософській поглибленості та особливій світлодайній енергетиці представленої виставки. Голова Сумської організації, заслужений художник України І. Гопаченко зазначив, що за останні роки організація поповнилася новими митцями із сучасним прогресивним мисленням, тому поруч із відомими митцями на виставці рясно представлене молоде покоління. Загалом сумчани привезли в столицю України 140 творів від 44 художників. Це пейзажі,



П. Ковтун. «Допитливі»

натюрморти, тематичний живопис, скульптура, гобелени, графіка, фарфор.

Митці нагадали нам про Трипілля, Скіфію, героїчну добу козаччини, розкрили фольклорну глибину народних традицій та обрядів, мальовничу красу неповторної української природи. «І все – то те, вся країна, / Повита красою, / Зеленіє, вмивається дрібною росою», – проголосив Кобзар у поемі «Сон», поєднавши сотні тисяч сердець у любові до Батьківщини. Що ж показали художники? Простий та знайомий мотив, де старенька мати чекає дітей, намалювала Н. Полуян-Внукова (картина «Повертайтеся, вас ждуть»). До пейзажного жанру звернулися заслужений художник України В. Михайличенко, С. Півторак, О. Федько, С. Яровий, Г. Сергєєва. Шевченківська тема висвітлена П. Ковтуном, В. Шевченком.

Зрозуміти силу українського духу допомагає нам полотно «Перехрестя поглядів» з вольовим козаком на передньому плані, написаний пензлем заслуженого художника України О. Чередниченка. Старовинне веретено, як символ людської долі намалював у багатофігурній композиції заслужений

художник України М. Сіробаба. Шукає відповідь на споконвічне запитання «Курка чи яйце» заслужений художник України О. Садовський. Згадує таємничу Скіфію заслужений художник України М. Жулинський.

Цілу панораму почуттів пробуджують картини І. Василевського, О. Смірнова з романтичними берізками, полями, узбережжями прозорих річок, неповторними храмовими будівлями. Особливою

хвилюючої тональності, емоційності сповнені твори «Осінній сніг», «Старе місто» пензля І. Шаповала. Прославляє нашу годовальницю-землю І. Швачнов на панорамному полотні «Осінь на Слобожанщині». Самотні дерева, старі вулиці, хати, що мовчать – мотиви заслуженого художника України І. Гопаченка, який повсякчас зображав сумну правду нашого буремного століття.

Згадали митці у своїх зворушливих роботах і дітей: П. Ковтун зобразив цілу ватагу зацікавлених малюків на картині «Допитливі», а Т. Мельничук представила жанрову картину «Знайомство», де дівчинка розмовляє з кізочкою. Приваблює кольоровими градаціями вишуканий живопис Ю. Алещенко.

Маляр творить для людей, його творче уявлення трансформує події, побачені мотиви в художні образи. Таким чином створюється для нащадків своєрідний літопис життя, який ми побачили на представленій виставці. За тридцять років свого існування сумська організація пройшла певний шлях свого розвитку. Підґрунтям його були

такі відомі митці як А. Лосенко, Г. Нарбут, брати Кричевські, М. Мурашко, Г. Гавриленко, О. Богомазов, І. Кавалерідзе, М. Лисенко та ціла низка творчих студій на чолі з Б. Данченко, в яких отримували початкові знання майбутні митці Сумщини.

Микола Стороженко, патріарх української школи живопису, народний художник України, академік АМ України, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка відзначив високу професійність представлених творів. Живопис – державна справа, альма-матер культури, бо мистець вважає: яка держава – така й культура. Але попри прояви антикультури сьогодні, твори сумських митців сповнені сили духу, професійності, краси. Вони пробуджують найкращі почуття людини, не залишають байдужими.

Прийшли привітати своїх земляків шанувальники образотворчого мистецтва з громадської організації «Сумське земляцтво» на чолі з його очільником, заслуженим економістом України, головою Всеукраїнського фонду Петра Калнишевського О. Рішняком, членом ради товариства Ю. Вітренком, заслуженим художником України М. Нечвоглодом та ін. Вручаючи Почесну грамоту І. Гопаченку, І. Рішняк висловив подяку йому за багаторічну співпрацю з товариством, участь у багатьох творчих проєктах, у яких прославляється наша мала батьківщина.

Отак світле віконце батьківської хати зіграло душі присутніх, наповнюючи вірою, надією та любов'ю. Побажаємо сумським митцям подальшого натхнення на благо нашої незалежної України.

Валентина ЄФРЕМОВА,
мистецтвознавець, заслужений
працівник культури України.
Фото авторки



О. Садовський. «Курка чи яйце»

Дарина ДУРДИНЕЦЬ

У Софії Київській відбувся мистецький захід – пленер за участю студентів творчих вистав Києва.

Пленер – це особливий вид мистецтва, роботи, як правило, швидкі й характерні. Художнику необхідно вловити стан і таїнство природи в момент часу і висвітлити це на полотні або папері. Передача короткочасного стану природи, світлотіней, особливих відтінків неба, полуденної спеки чи привітного весняного сонця – основні завдання художника на пленері. По суті, це акт єднання митця і природи.

Особливістю пленеру у Софії Київській стало те, що він був організований не для зрілих досвідчених майстрів, а для юнаків і

Юні митці у Софії Київській



дівчат, які роблять лише свої перші кроки у мистецтві. Про це свідчить і сама назва – «Софія Київська очима юних художників».

Юні гості заповідника, що представляли Київський інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури, Київську дитячу академію мистецтв отримали змогу не лише творити на території Національного заповідника «Софія Київська». Пройшли демонстрація історичного танцю та костюма, майстер-клас для відвідувачів з танцю епохи Ренесанс – кінця XV – початку XVII ст. від театру історичного

танцю «Алентрада», а також Київський інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука презентував театральні костюми за українськими мотивами з власної колекції.

А завершальний штрих пленеру – створення виставки в музеї «Будинок митрополита», після чого кращі роботи юних майстрів будуть подаровані Софії Київській.

Нагадаємо, і сам собор св. Софії, і дзвіницю, й інші споруди в різний час малювали багато видатних художників. І хто знає, може, серед учасників Софійського пленеру є нові Тарас Шевченко й Іван Труш, або Георгій Нарбут. А можливо, завдяки цьому пленеру розв'яжуться чиїсь сумніви щодо вибору художнього фаху...

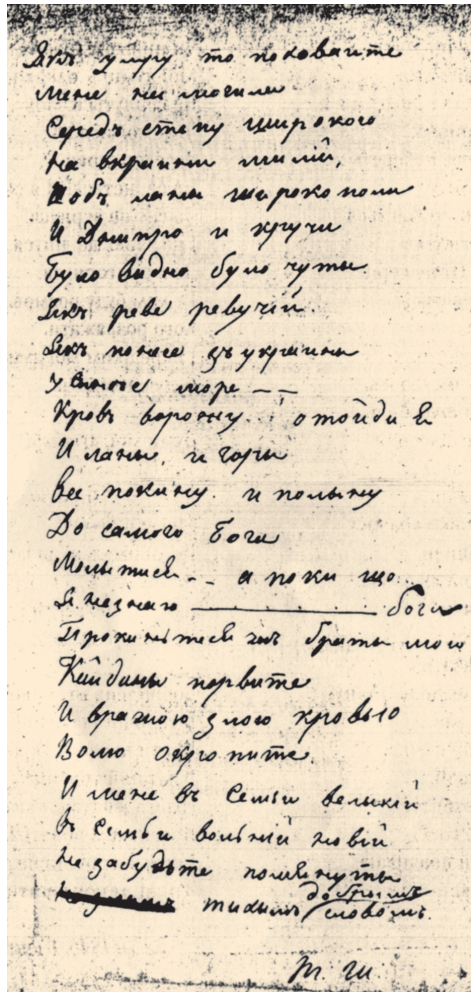
«Заповіт» Тараса Шевченка

Народ глибоко шанує цей твір. Він поширювався в списках, а зараз перекладений 160-ма мовами світу та витримав вже чимало перевидань.

Одним із найщиріших друзів Тараса Шевченка був Андрій Козачковський, який закінчив Петербурзьку медико-хірургічну академію. Саме в Петербурзі восени 1841 року через друзів Переяславського земляцтва він познайомився з Тарасом Шевченком. Ось як Андрій Козачковський описує цю першу зустріч: «Вечером зашел ко мене с земляком моим (Зеленським – Авт.) незнакомый господин, приветствовал меня словами “Дай Бог здравствовать! Оце тот самый Тарас, що ви хотіли з ним познайомитися!” Беседа наша продолжалась далеко за полночь».

Поет гостював у нього в серпні 1845 року, а наприкінці жовтня цього ж року приїхав до Переяслава дуже хворим, поселився на два тижні у В'юниці в поміщика Степана Самойлова. Стан його здоров'я дедалі погіршувався, і під кінець грудня йому стало зовсім погано. Температура підвищилася, Тарас став марити. Переляканий господар загорнув поета в кожух, вкрив ноги ведмежою шкурою і помчав до Переяслава. Завдяки терміновим заходам Андрію Козачковському вдалося подолати кризу. І все ж таки поета й художника, якому було в той час всього 31 рік (!) не полишала думка про смерть. І в ту ніч, із 24 на 25 грудня 1845 року він встав, запалив свічку, взяв перо... На папір лягли слова, відомі нині як «Заповіт»: «Як умру, то поховайте мене на могилі...» (Нині в одній із кімнат будинку доктора Андрія Козачковського відтворено інтер'єр гостьової кімнати, де написано ці поетичні рядки – Авт.).

Це останній вірш циклу «Три літа». Поезією «Як умру, то поховайте...» завершується плідна Шевченкова осінь 1845 року. Розкриваючи секрети поетичної творчості, Іван Франко докладно спинився на ньому як зразкові поетичної градації: «Поет веде нас натуральним шляхом асоціації, цю цілість показує знов як часті більшої цілісті і так піднімає нас, неначе по ступенях, щораз вище, щоби показати нашій уяві широкий кругозір. Оце і є секрет сильного впливу, який роблять на нас початкові вірші Шевченкового “Заповіту”... Вже слово “поховайте” будить



в нашій уяві образ гробу; одним замом поет показує нам цей гроб як частину більшої цілісті – високої могили, знов один замах, і ця могила являється одною точкою в більшій цілісті – безмежним степу; ще один крок, і перед нашим духовним оком уся Україна, огріта великою любов'ю поета».

«Заповіт» поширювався серед народу в списках. За одним із них вірш надруковано 1859 року в лейпцігському виданні «Новые стихотворения Пушкина и Шевченки» і того ж року в окремій українській відбивці – «Поезії».

Автограф «Як умру, то поховайте...» у рукописній збірці «Три літа» датовано: «25 декабря 1845, в Переяслові» і датується за цим автографом: «25 грудня 1845 р., Переяслав».

Первісний автограф вірша «Заповіт» невідомий. У 1845 чи у першій половині 1846 року Тарас Шевченко переписав текст поезії «Як умру, то поховайте...» під п'ятим номером до збірки своїх творів після уривків з поеми «Гамалія»; зберегла лише частина автографа «Заповіту».

Приблизно в цей же час Тарас Шевченко записує повний текст «Як умру, то поховайте...» на окремому аркуші. У квітні-червні 1846 року, перебуваючи в Києві, поет переписав вірш з невідомого автографа до рукописної збірки «Три літа», текст якої остаточний.

У середині 1840-х років, до арешту Т. Шевченка 5 квітня 1847 року, вірш нелегально поширюється у рукописних списках, зокрема в колі кирило-мефодіївців та близьких до них осіб. Під час арешту кирило-мефодіївців список «Як умру, то поховайте...» відібрано у Василя Білозерського (він близько 18 липня 1846 року переписав уривок початку вірша (рядки 1–8) для свого брата Миколи Білозерського).

Вірш «Як умру, то поховайте...» вперше опубліковано під назвою «Думка» у збірці «Новые стихотворения Пушкина и Шевченки» (Лейпціг, 1859), ймовірно за списком Пантелеймона Куліша.

«Заповіт» продовжували переписувати й після повернення поета із заслання. За першодруком виконано списки: на вклейці до примірника «Кобзаря» 1860 року, що належав Леву Лопатинському (народився в м. Долині на Прикарпатті).

Із кінця 60-х років XIX століття розпочалися спроби покласти ці поетичні рядки на музику. У 1868 році у Львові до Шевченківських свят написали свої варіанти музики до твору спочатку Микола Лисенко, потім священник Михайло Вербицький. Всенародної популярності набула мелодія, створена на початку 70-х років полтавським аматором музики й хорового співу Гордієм Гладким. Гармонізували її для різного складу хорів композитори Кирило Стеценко, Олександр Кошиць, Левко Ревуцький, Яків Степовий, Олександр Спендіаров та інші. Народилося понад двадцять гармонізацій. На цей текст написано й твори великих музичних форм – кантати Станіслава Людкевича, Бориса Лятошинського, Левка Ревуцького, симфонічну поему Рейнгольда Глієра тощо. Загалом на текст «Заповіту» є близько сорока музичних творів. Те, що поезію вже у 60-х роках XIX століття покладено на музику, сприяло її популярності.

Глибока пошана народу до цього твору та до його автора виявляється в прекрасній традиції – слухати його виконання стоячи. На сьогодні відомо також, що

«Заповіт» Тараса Шевченка перекладено 160-ма мовами народів світу.

У нашому музеї на виставці «Заповіт» Тараса Шевченка» експонуються видання твору мовами народів світу: «Заповіт» (Київ: АН України, 1961), до якого увійшли 42 переклади та з нотами музики Левка Ревуцького; видане «Науковою думкою», 1964 року, куди увійшли 55 перекладів та з нотами музики Гордія Гладкого. Суперобкладинку оформив український художник Володимир Юрчишин, який виконав і художнє оформлення «Кобзаря» з ілюстраціями львів'янки Софії Караффи-Корбут (Київ: «Дніпро», 1967), котрий є також в нашому музеї з автографом ілюстраторки. «Заповіт» (Київ: «Музична Україна», 1984) із перекладами 14 мовами; фотокопія рукопису «Як умру, то поховайте...» Т. Шевченка; велика збірка (Київ: «Наукова думка», 1989), що має 150 перекладів тексту вірша «Як умру, то поховайте...» мовами народів світу. Видання відкривається автопортретом Т. Шевченка, зробленим олівцем десь в кінці серпня 1845 року, факсимільним відбитком автографа «Заповіт» та нотами музики до нього Гордія Гладкого. Збірка має фундаментальну вступну статтю «Гімн боротьби і братерства», упорядкування та примітки Бориса Хоменка – доктора філологічних наук, художнє оформлення книги здійснив український художник Володимир Юрчишин. До уваги відвідувачів експозиції також збірка «Заповіт» (Харків: «ФОЛІО», 2007), проілюстрована роботами Великого Кобзаря.

На виставці також демонструється й поштова марка «150-річчя “Заповіту”» (1845–1995) Тараса Шевченка з текстом вірша та зображенням білого чавунного хреста на могилі поета, випущена 1995 року; поштовий конверт зі штемпелем спецпогашення: «“Заповіту” Тараса Шевченка – 150 років», «Портрет поета і хата Козачковського» (де написав «Заповіт») – 6.01.1996. Переяслав-Хмельницький РВЗ Київської обл., та поштовою маркою з портретом поета та книгою «Кобзар».

Остап ЧЕРЕМШИНСЬКИЙ, директор Етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка, заслужений працівник культури України, Почесний член Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Романа ЧЕРЕМШИНСЬКА, старший науковий співробітник музею, відмінник освіти України, член Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка; с. Велеснів Монастирського району, Тернопілля

Книжковий дощ на Хрещатику

Три дні на Хрещатику працювала X Київська міжнародна книжкова виставка-ярмарок.

Засновник і організатор виставки – Держкомтелерадіо України.

Майже 40 українських видавництв, серед яких «Дніпро», «Либідь», «Мистецтво», «Світ», «Ярослав Вал», «Стилос» представили на ній свої нові видання. Книжкові стенди під накриттям розмістилися на Хрещатику.

– Вперше ми проводимо виставку під відкритим небом, – зазначив голова Держкомтелерадіо Олег Наливайко. – Добре, що традиція збережена, і цей

книжковий форум вдєсяте збирає видавців і читачів. Думаю, саме книга сьогодні об'єднує Схід і Захід, дасть пораду, як нам жити далі, як розвивати Україну.

Під час церемонії відкриття книжкового форуму вперше пролунав «Гімн книзі», авторами якого є директор департаменту видавничої справи Держкомтелерадіо України, поет Олексій Кононенко та композитор Сергій Бедусенко.

– Дай Бог, щоб книжковий майдан почав поширюватися, – сказав президент Української Асоціації видавців і книгозрозповсюджувачів Олександр

Афонін. – Щоб на сході країни, крім брошур, виданих у сусідній державі, народ взяв до рук українську книгу.

Приємно радувало душу, що в цій виставці взяло участь і наше ДП «Національне газетно-журнальне видавництво».

– Газети «Культура і життя» та «Кримська світлиця» розмели з прилавків у перший же день, – розповідає Людмила Човнюк, головний редактор редакції маркетингу та розповсюдження. – Читачів цікавлять наші видання, їхня широка тематика дає можливість говорити про досягнуте і наболіле в сферах культури, про те, чим



гордимися і над чим працюємо зараз.

Учасник Майдану, як сам представився – Олександр з Луганщини, повертався до мету зі стосом дитячих книжок для донечки, яку вже так давно не бачив.

...І хоч зрідка сонце заступали хмари, відвідувачів на Хрещатику не меншало. Приємно радує, що українську книжку купують.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

Йосип Терлецький: «Заграва» – театр мого життя»

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Осередком українського театрального духу для жителів Торонто та й усієї Канади є український драматичний театр «Заграва», який не так давно відсвяткував своє 60-річчя.

Про історію театрального мистецтва в Канаді, про реалії та будні ділиться думками художній керівник українського драматичного театру «Заграва», заслужений працівник культури України Йосип Терлецький.

– Насамперед, пане Йосипе, розкажіть, будь ласка, про себе.

– На світ я з'явився у маленькому містечку Млинари, що у Польщі, в родині переселенців з лемківських гір (наслідок акції «Вісла»). Навчався у Гурові Ілавецькому в ліцеї з українською мовою викладання. У тому ліцеї був хор «Думка». У 1973 році разом із друзями з допомогою професора Теофіля Щерби (опікуна хору й учителя української мови) заснували музично-вокальний ансамбль «Червона рута». Мене ж обрали художнім керівником. А вже через кілька років ми гастролювали по Словаччині. Яюсь, перебуваючи у містечку Устрики Долішні, побачив у газеті оголошення про набір студен-



Довганюк, який на той час був адміністратором «Заграви». Говорили про мистецтво. Він розповідав про український драматичний театр, запитав, чи не хотів би я приєднатися. Я відповів, що «бавитися» в театр буду після того, як облаштуюся. Пізніше Володимир Довганюк запропонував мені маленьку роль.

Україну. Отож у серпні 1991-го ми привезли в Україну найкращі п'єси, які швидко відновили: «Танок волі» Т. Блудного та «Гріхи молодості» С. Архангела. П'ять днів грали у Львові в Палаці молоді, потім поїхали до Дрогобича. Гастролювали з виставами у Стрию, Бориславі, Трускавці. В Івано-Франківську показали «Гріхи молодості». Далі був Тернопіль. А вже звідти поїхали до Києва. У Будинку художника грали дві вистави. І насамкінець поїхали до Канева, вклонилися Кобзареві.

– Пане Йосипе, Ви у театрі 30 років. Це половина періоду діяльності «Заграви». Вам випали нелегкі часи...

– Я не збираюся оцінювати, який період «Заграви» був кращим. Легко не було ніколи й нікому. Звісно, період важкий, бо такий час. Для цього й зібрав усе докупи, створив альбом, аби розповісти про наше життя у фотографіях, рецензіях, афішах, програмках... Кожен період в існуванні театру мав свої успіхи-злети і «тихі» роки... На

те були різні причини. Із задоволенням хочу сказати, що у нас на теперішній час достатньо акторів, з якими можна здійснювати більші постановки. Існує велика потреба вишколювати молодих adeptів театру, але, на жаль, немає на те фінансових засобів. На мою думку, існує реальна можливість «Заграві» продовжувати свою діяльність ще на довгі роки, але це залежатиме від підтримки української громади і повної посвяти справи всіх акторів, адміністративних і технічних працівників театру. Дай Боже, щоб усе це здійснилося і ми змогли гідно продовжувати славу історію своїх попередників.

– Ваш театр має постійну пропуску?

– Довгий час ми проводили репетиції та виступали в Українському культурному центрі на вулиці Крісті в Торонто, за що вдячні керівництву. На жаль, помешкання продали... Але, на щастя, великий меценат пан Ерест Гуцуляк купив приміщення для Пласту, і управа цього будинку дозволила нам проводити там репетиції. Оскільки в залі не було сцени, за допомогою спонсорів, адміністрації та своїми силами ми її побудували. Сподіваємося й надалі на підтримку прихильників.

– Над яким твором працюєте зараз?

– Останнім часом натхнено працювали над постановкою трагікомедії Анатолія Крима «Євангеліє від Івана». Цю п'єсу ставили на сценах театрів України та багатьох інших країн. Ось і ми відчули, що нарешті «доросли» до неї. Сподіваємось, що глядач Торонто належно оцінить нову нашу роботу. Не може не

«Скільки б не говорили, що кіно і телебачення забирають глядача з театральних залів, як на мене, це суперництво занадто перебільшене: ніщо не здатне замінити живого спілкування з акторами, коли вся зала починає буквально дихати одним диханням»

«Веснівка» організували різдвяний вертеп.

– А як справи із акторським складом?

– Із 2012 року відбулося оновлення акторського складу, театр поповнився новими людьми і новими ідеями. Молодь сьогодні здібна й охоча до театральної роботи. Зі старої гвардії зараз на сцені успішно працюють Стефан Генік (святкує 50-річчя театральної праці), Лариса Баюс (17 років), Юрко Барсук (13 років), Мирослав Ковалевич (8 років), Ігор Мисливчик. Усього нас підтримує 30 працівників: актори, адміністрація та технічний персонал. Кожен робить свій внесок.

– Цікаво, як у вас відвідують театр?

– Скажу вам, що еміграція вже не така активна, як раніше. Люди, які приїждять зараз до Канади, більш стурбовані тим, як заробити на хліб насущний, ніж культурою і духовністю. А ще вони менше ходять до театру тому, що не звикли цього робити. Це просто не закладено родинним вихованням. Багато батьків вважають, що простіше посадити дитину перед телевізором чи комп'ютером. А якщо батьки не приведуть маля до театру, то хто це зробить?

«Сцена – це віддзеркалення нашої душі. Але це здатний побачити тільки той, хто ретельно вдивляється»

тів до культосвітнього училища за напрямком «режисура драмгуртків». Навіть не сподівався, що мене приймуть, бо саме з тих районів виселили українців, а моє свідоцтво вказувало, що я – українець. Однак мене зарахували. Училище успішно закінчив, відслужив у армії, працював у районному Будинку культури. У 1980-му організував у Польщі перший фестиваль панк-рок музики. Того ж року одружився. У травні 1981 року мене обрали головою профспілки «Солідарність» працівників культури Підкарпатського регіону. Робота забирала багато часу та нервів. Ми з дружиною Дарією вирішили пошукати щастя. Виїхати подружжю разом за кордон було просто неможливо. Отож вигнали шлюбну подорож до Рима. Швидко отримали паспорти і вже восени 1981-го опинилися в таборі втікачів у Австрії. Вже через рік після успішного інтерв'ю виїхали до Канади.

– І саме відтоді Вас почала переслідувати «Заграва»...

– Саме так. Яюсь на нашу квартиру прийшов Володимир

Зіграв я молодого члена Спілки української молоді у скетчі «Лазня» з вистави «Євшан зілля». Режисером була Марія Левицька – чудова проектантка костюмів та знаменита режисерка. Це мій перший крок на сцені театру «Заграва». Далі були ролі у виставах «Я хочу, я мушу», «Теща». Вже тоді «Заграва» об'їхала великі й маленькі міста Канади й Америки. Згодом я став членом управи цього театру. А у березні 1989 року на мій поріг ступив Володимир Довганюк із пакунком у руках: «Я приніс тобі деякі документи "Заграви", тримай їх, бо як я "кипну", то будеш знати, що далі робити». Наступного дня, 18 березня, мене вразила жахлива звістка – Володимир Довганюк помер від серцевого нападу... То була людина, яка жила театром і для театру. Ось так довелося справу продовжувати мені.

– Вас навіть запросили з гастролями до України?

– Із концертним турне у 1989 році в Торонто приїхав Роман Кушнір із групою О. Стахів. У розмові я запитав, чи могли б ми відвідати зі своїми виставами

«Театр – нелегка, але водночас необхідна школа духовного вдосконалення людини»

згадати, що театр не залишався осторонь життя української громади – разом із молодіжними ансамблями проводили свято Козацької слави, а з хором



Йосип Терлецький, Лариса Баюс та Степан Генік-Березовський у виставі «Страховка»

– Пане Йосипе, що для Вас особисто – сцена?

– Сцена – це віддзеркалення нашої душі. Але це здатний побачити тільки той, хто ретельно вдивляється. Можливо тому сучасні люди просто бояться прийти до театру, замінюючи театральною феєрією телебаченням чи навіть Інтернетом, бо побачать себе справжніх, без прикрас і мішури. Скільки б не говорили, що кіно і телебачення забирають глядача з театральних залів, як на мене, це суперництво занадто перебільшене: ніщо не здатне замінити живого спілкування з акторами, коли вся зала починає буквально дихати одним диханням. Театр – нелегка, але водночас необхідна школа духовного вдосконалення людини.

«Оповитий невмирущою любов'ю...»

Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово.

Т. Г. Шевченко

У Києві завершився заключний тур XXIII Всеукраїнського відкритого конкурсу читців імені Тараса Шевченка, що присвячений 200-річчю від дня народження Кобзаря. Мета заходу – вшанування пам'яті Шевченка, а також підтримка та професійне вдосконалення талановитої молоді в жанрі художнього читання шляхом залучення її до творчості геніальної поета, до сучасної української поезії.

У конкурсі брали участь кращі представники двадцяти трьох областей та столиці – переможці місцевих конкурсів читців, усього понад двісті вісімдесят осіб. Учасники душею торкнулися шевченківських творів, проїнялися духом патріотизму і довели, що товща часу не в змозі притлумити гостру актуальність Тарасового слова, адже вся його спадщина – поезія і проза, живопис і графіка – пронизана любов'ю до України, до людини.

Атмосфера в лекційно-му залі Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, де відбувалися конкурсні прослуховування, була дуже теплою, зворушливою. Те дійство нагадувало скоріше розмаїте літературне свято, ніж конкурс. Свято живого Тарасового слова. Керівники, здається, хвилювались не менше від конкурсантів, адже в кожне виголошене зі сцени слово вкладено було і їхню велику працю. Відчувались взаємні відкритість і довіра. Учасники вибирали своє і читали по-своєму. Конкурс читців засвідчив глибоке проникнення в образну систему і змістовну структуру Шевченкового тексту, а виступи конкурсантів підтвердили те, що написав свого часу нобелівський лауреат Борис Пастернак: «Талант – це така новина, яка завжди нова».

Але все ж конкурс залишається конкурсом. Журі довелося аналізувати рівень виконавської майстерності учасників, артистичність і сценічну культуру, оригінальність сценічного задуму, драматургію, режисуру й архітектоніку виконаних творів, рівень художнього смаку в доборі костюма і використаного музичного матеріалу та відзначити кращих. «Важко журити», – жартували члени журі. І на церемонії закриття конкурсу, що за аналогією з урочистим відкриттям відбулась у великому читальному залі Національної історичної бібліотеки України, оголосили свій вердикт.

Володарем Гран-прі став майор міліції з Дніпропетровської державного університету



Володар Гран-прі Андрій Карпенко з Героєм України поетом Борисом Олійником

внутрішніх справ Андрій Карпенко. Це був воістину театр одного актора. Глибоким проникненням у кожен рядок знаменитого Шевченкового «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм...» відзначився його виступ. А коли на закритті конкурсу Андрій прочитав «Трубить Трубіж», почесний гість, автор цієї поеми, видатний український поет, Герой України, голова Українського фонду культури Борис Олійник був зворушений і подарував лауреату свою збірку поем із дарчим написом та тепло поздоровив організаторів і конкурсантів із такою знаковою подією. «Сьогодні тут немає переможених», – наголосив Борис Ілліч.

Серед тих, хто посів перше місце, – талановита Христина Никодимова з Донецької області, що так проникливо і щиро прожила, точніше не скажеш, поему Шевченка «Петрусь», студент Запорізького університету Богдан Рубан, який продемонстрував прекрасне володіння голосом, пластикою, неабияку акторську майстерність. Засягли на конкурсному Олімпі і Лариса Куриндаш та Петро Ніньовський із Івано-Франківщини, «Сова» в інтерпретації Лариси стала окрасою програми, а Петро порадував вдумливим, чесним прочитанням Сосюрино

шедевр «На мові нашій дня печать». Високий рівень проникнення в світ Шевченкових героїв продемонстрували також студентка Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка Роксолана Мацьків, тернопільянка Марія Нетребяк. Духом



Виступає «Кралиця»

патріотизму був наповнений виступ Антона Лисенка з Білої Церкви, який крім яскравої шевченківської програми запропонував глибокий власний вірш, присвячений «Героям Небесної сотні».

А якими пам'ятними і фаховими стали виступи дуетів – Максима Незінювського і Олени

Чучко з Гайсина, що на Вінниччині, Івана Андрейченка і Катерини Стратієнко з Києва, Юлії Горбачової та Анастасії Румянцевої з неспокійного Донецька. Композиція останніх «Якби тобі довелось в нас попанувати» сприймалась особливо емоційно і зворушливо.

Взагалі, цього року до уваги журі було запропоновано чимало гарних колективних програм, серед яких виокремились переможці – аматорський театр поезії «Роксолана» з Івано-Франківщини, Київський самодіяльний молодіжний театр «Сувенір» та театр-студія «На Зарванській» із Кам'янця-Подільського, що на Хмельниччині. Яскравою була програма «Театру-студії «Леґіон» із Запоріжжя.

Окремо треба відзначити виступ фольклорного ансамблю «Золота осінь» із Переяслав-Хмельницького району, що на

тарелі і добірки літератури, до яких увійшли видання «Кобзаря» та книжки українських письменників – шевченківських лауреатів. А ще – отримали величезну радість спілкування і мудрі настанови на щоденних майстер-класах, що їх провели Герой України, народний артист України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Анатолій Паламаренко, заслужена артистка України, професор Ольга Шлемко, голова журі конкурсу та його художній керівник.

Урочисте закриття завершилось гала-концертом, у якому виступили переможці конкурсу: Антон Лисенко, Петро Ніньовський, Інна Романовська, вчителька з Чернівців, Роксолана Мацьків, школярка Олена Георгієва з Овідіюполя, що на Одещині, та один із трьох володарів диплома «Мистецька Надія» – юний школяр Роман Бадрак, земляк Тараса Шевченка з Черкащини.

Після конкурсу члени журі розмовляли з учасниками, цікавились їхніми враженнями та думками про це непересічне свято, проводили майстер-класи. У нашому запитанні: «Про що вас змусило задуматися слово Шевченка?» конкурсантам не сподобалось слово «змусило!» Не змусило, а «закликало задуматись», «викликало бажання замислитись», «спонукало до роздумів». Конкурс нас, членів професійного журі, змусив із великою повагою поглянути на юні обличчя конкурсантів, а їх «закликав задуматись» і «викликав бажання замислитись!» І в цьому, напевне, чи не найбільший «коефіцієнт корисної дії» великого свята художнього слова. Учасники звертались до найбільш суспільних проблем, виступи їх звучали злосудно і правдиво. І було відрядно, що більшість із них не просто читали текст Шевченка, а посправжньому розуміли автора, бачили те, чого не можна було помітити. А розуміння проблеми – це вже перший крок до її вирішення. Оце і є Будитель, Пророк, Кобзар української національної долі, життя, мрій, здобутків й втрат. Однак шлях до Тараса Шевченка не завершено – він продовжується. Щоразу, беручи до рук «Кобзар», відкриваємо для себе глибинні думки його поетичних рядків. Слово Шевченка – духовне Євангеліє нашого народу, його історії, сили, любові до справедливості і правди, ненависті до кривди і приниження.

Галина ЯБЛОНСЬКА,
народна артистка України,
голова журі,
Василь НЕВОЛОВ, заслужений
діяч мистецтв України,
письменник, професор,
художній керівник конкурсу



Фото на згадку



Лідія КОВАЛЕНКО

Ось і завершується найтепліший місяць весни. Травень нам подарував не тільки дощові, але й сонячні дні. Та не потрібно журитися, адже: «Коли в маю два дощики не випаде, то й золотий плуг нічого не виоре».

Народне прислів'я каже: «Прийде май – у землю пхай (сій), а прийде іюнь – хоч сій, хоч плюнь». Останній весняний місяць у селі потребує багато праці – всі заклопотані на городі й на полі. Кожного дня чи сіяти потрібно, чи садити і сапати ще й за погодою наглядати. А чи сонячним і врожайним буде літо, читаємо далі.

23 травня – апостол Симон Зилот. Святого Симона вважали розпорядником усіх трав. Цього дня земля була «імениницею», на поля ніхто не виходив – гріх. За народними прикметами, на луках вже з'являлися цілющі трави і сьогодні вони мали чудодійну силу. Ходили люди поодиноці й перед тим як зривати – молилися. Зібрані трави в'язали в жмутки і вшали на горіше.

Прикмети: кріт розкопує більше землі навколо нори – буде дощ; вітер під час дощу – чекай гарної погоди; зранку бджоли весело і швидко літають – день буде сонячним; якщо сьогодні дощ іде, то й літо буде дощовим; пташки співають аж до ранку – на дощ.

24 травня – Мокій. «Мокій мокрий – все літо буде мокрим». Цей день вважався передвісником всієї літньої погоди. Якщо цього дня волого, то і літо таким буде і навпаки. На Мокія селяни не працювали, бо «посіви град поб'є».

Прикмети: дощ цього дня обіцяє вологе літо; якщо коник гривую розмахує, то дощик скоро капатиме; якщо після обіду опади – це, звичайно, ненадовго; кішка спить животином догори – буде тепло і

спекотно, а як мордочку сховала під животик – йдуть холод і негода.

25 травня – Епіфан. Цей день ще називали горобиним, бо на цьому дереві вже з'являлися квіточки. На Епіфана збереглися прикмети, пов'язані з тваринами: якщо лисиця забігла в село – нещастя буде. Вовк в селі – на неврожайний рік. Свині розрохкалися – поганий знак.

Горобина – це найсильніший оберіг. Якщо гілочку цього дерева ставили в домі у вазу з водою, вважалося, що це захистить усю родину від нещастя. Чим довше вона простієть і не зів'яне, тим довше буде спокій у домі. Горобина оберігає від «недоброго ока» і завжди допомагає знайти дорогу додому.

Прикмети: червоний схід – на посушливе літо з пожежами; якщо на Епіфана горобина зацвіте, то літо буде спекотне; зранку тепло і сонячно – чекай сухого літа; горобина вже цвіте – врожай льону буде багатий; багато хрущів – до засухи; вечірні хмари сині – до перемены погоди; в акації жовті листочки розпускаються і дають багато нектару – на дощ.

26 травня – Глікерія, Лукерія-комарниця. Продовжували збирати цілющі трави. Разом із теплим вітром з'являються і комарі. Наші предки говорили, що цих комах восени вітрами несе на південь, за моря, а із весняним сонечком вони знову повертаються. Вважали, якщо на Глікерії комарі вже літають – буде гарний врожай ягід. А ще існує приказка: «Комар не живий – май без дощу». І справді, адже ці комахи – передвісники вологої погоди.

Прикмети: ластівки й стрижі розліталися – на теплу погоду; багато комарів – на гарний врожай вівса, їх відсутність – ні трави, ні вівса не чекай; комарі з'явилися – прийде тепло і дощі, вже час і жито сіяти.

27 травня – Ісидора. «Теплий Сидор – тепле літо». Цього дня ластівки і стрижі поверталися із теплих країв, а з ними, поступово, і тепло налагоджувалося.

Північні вітри вже не дули, вітер теплішав. Вважали, що на Сидора морозний вітер вже йшов до зими на північ, і разом із ним закінчувався найтяжчий для селянина місяць травень, з його сільськогосподарськими роботами. Говорили, якщо день буде ясним, то врожай огірків буде хорошим, а якщо вітряно і холодно – ніякого врожаю.

Прикмети: якщо на Сидора холодно, то і літо таким буде; ластівки прилетіли рано – рік буде щасливим; зозуля закувала – час льон сіяти; ластівки високо в небі літають – погода буде сонячною і теплою, низько – дощ піде; якщо на кленових листочках зранку виступили крапельки липкого соку – ввечері буде дощ; перепілка заспівала бадьоро – день буде ясним.

28 травня – Пархома-теплогрія. «Прийшов Пархом – тішся теплом». Із цього дня сонечко вже починало гріти

сильніше, погода налагоджувалася. Говорили ще так: «Пархом прийшов – теплом запахло». 28 травня досівали пшеницю, овес і ячмінь (останній сіяли, якщо цвіла калина). Опівдні сіяли тільки пшеницю, бо більше нічого не виросте.

Прикмети: метелики низько літають – на добрий врожай яриці; ялівець зацвів – ячмінь вже можна сіяти; під час дощу подув південний вітер – негода скоро закінчиться; багато «літаючих» павуток – на спекотне літо.

29 травня – Вознесіння Господнє. Федор-житник. Сьогодні для усіх християн світу велике свято – вознесіння Ісуса Христа на небо. Його відзначають у четвер, на 40-й день після Воскресіння Господнього. Цього дня можна останній раз вітатися «Христос Воскрес». У храмах вже ховали плащаницю. За народними обрядами, віряни пекли печиво у формі драбинок, «щоб було по чому Ісусові вилізти на небо». Цю випічку носили на могилки до рідних, аби пом'янути їх. Селяни намагалися вже засіяти свої поля, бо через десять днів трійця. У цей день ніхто не працював. Якщо горобина вже розцвітала, змінюючи відцвілу черемху, то тепла погода вже налагодилася, і заморозків точно не буде.

Прикмети: соловейко закінчить співати, коли ячмінь заколоситься; як грім сьогодні заgrimить – чекай гарного врожаю зерна; горобина рясно зацвіла – буде тепло і риболовля буде вдалою (особливо, якщо покласти гілочку із цвітом цього дерева до човна; на горобині багато квіточок – льон і овес щедрий урожай дадуть; у спокійну погоду вогонь в печі «грає» – буде вітряно; жаби квакають, коли холодний дощ іде, – погода налагоджується; горобина пізно зацвіла – осінь буде довгою і теплою; якщо собака, висунувши язика, вляглася спокійно на землю, то погода буде гарною; багато шишок на вільсі – ячмінь виросте хороший.

СМАЧНОГО!



ЗЕЛЕНИЙ БОРЩ ЗІ ЩАВЛЮ

Цю страву дуже люблять готувати на Тернопіллі, а рецепт з цього краю надіслала Грохольська Євгенія, яка завжди нею пригощає гостей весною. Зелений борщ зі щавлю легкий і швидкий в приготуванні. Тож, давайте спробуємо цю смачну першу страву.

Інгредієнти: вода або м'ясний бульйон 3 л, щавель 200–250 г, картопля 500 г, морква 150 г, цибуля 1 шт., варені яйця 5 шт., сметана 200 г, свіжі петрушка та кріп, сіль, перець, лавровий лист.

Картоплю очистити і порізати кубиками, моркву очистити і нарізати кільцями, а цибулю розрізати на 4 частини. Усі ці овочі покласти у каструлю з киплячою водою чи бульйоном, додавши сіль і перець за смаком, і варити 20 хвилин. Білки яєць порізати кубиками, а жовтки перетерти зі сметаною і додати все до навару в каструлі. Промиваємо й ріжемо щавель, петрушку й кріп і кладемо в наш майбутній борщ. Додаємо перець і лавровий лист. Варимо ще 5–10 хвилин і даємо настоятися. Весняний зелений борщ зі щавлю готовий! Смакота!

Газета «Культура і життя»
№ 21 (4592), 23 травня 2014 р.
Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники
Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Заступник головного редактора
Світлана СОКОЛОВА

Адреса редакції
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65
nvu.kultura@gmail.com

Видавець
Національне газетно-журнальне видавництво

Видавнича рада
Олесь ЖУРАВЧАК, Наталія КОВАЛЬ,
Лариса НІКІФОРЕНКО, Віктор ПАСАК,
Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО,
Анатолій СЕРИКОВ, Людмила ЧОВНЮК

Генеральний директор
Роман РАТУШНИЙ

Адреса видавництва
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65

Інтернет-портал
<http://uaculture.com>

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
Тел.: (044) 581–68–15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua

Розповсюдження і реклама
Тел.: +38 (044) 498–23–64;
+38 (050) 310–56–63

Редакція залишає за собою право на
редагування отриманих матеріалів без
узгодження з автором.

Передрук і відтворення текстових та
ілюстративних матеріалів тільки з
письмового дозволу видавця.

© «Культура і життя», 2014

Дизайн та верстка
Сергій ЗАДВОРНИЙ

Передплатний індекс
60969

Наклад
9500

Ціна
договірної

